

TOMMI LIIMATTA

MANSE

SÖDIKAN KAUSI

Proosaa, runoja ja sanoitusten varhaismuotoja
2002–2009

LIKE

2002–2004:

SEITSEMÄS SINETTI JA AKSEL SUNNARBORGIN HYMY

LIUSKANPUOLIKAS LÄHTEENKADULLA (3.3.02)

Tuotanto syntyy kun ei pysty pitämään asioita omana tietonaan. Välillä vain sivuprojektit etenevät. Siivoamme laatikot tutkijoiden tulla, ja ellei kukaan kiinnostu, emme neljän laudan sisällä siitä tiedä. Muistiinpanon suttuus on huolekkuidessaan teos itsekin ja reaktio teokseen teosta isompi tapaus. Varhainen kirjoittaja pilaa aiheensa. Kynä menee roskeisiin ja minä tansseihin. Lukiessani hyvää lausetta aavistan sen päätyvän nautinnollisesti, enkä päästä itseäni loppuun liian pian. Luen lauseen uudelleen, nyt nopeasti, ja katson kuinka nautintoon päädyttiin. Syön Läkerol Salvia ja muistan että sillä on laksatiivisia vaikutuksia. Liikutun mistä sattuu: kun toppahaalariin pyntätty tyttö kantaa nallea Hämeenkadulla. Muutan suuntaa: varaan kirkon häitä varten, rakastan lapsiani kiinteästi, teemme kaiken yhdessä samanlaisissa tuulipuvuissa. Jätän kaiken sen mistä elämäni nyt muodostuu. Sanon aina Syntymä kun aion sanoa Kuolema. Itsemurhaajan narsismi näyttäytyy luulossa että hänellä on varaa häivyttää itsensä katukuvasta.

TATU VAASKIVEÄ MYÖTEN JOKAINEN RAKKAUS LÖYTÄÄ OMAT HELLITTELYSANANSA (8.5.02)

Hän lähti töihin kahdeksitoista ja sain omaa aikaa. Löysin musiikkikau-
pasta levyn, joka on aivan yleinen mutta oli lopussa kun sitä äskettäin aloin
kaivata. Kävelin tyytyväisenä asematunnelin läpi vakiopaikkaani. Istuin
kahvin kanssa tyhjään looshiin, nyökkäsin kauemman pöydän tutuille,
otin levyn esille ja katselin kansia. Noudin tiskiltä iltapäivälehden, kää-
rin savukkeen ja polttelin. Laskin lehden pöydälle ja panin levyn pussiin,
kävin ulostamassa, tulin juomaan kahvin loppuun, ajattelin polttaa toisen
mutta luovuin ajatuksesta, kurkku oli karhea monetta päivää. Kiitin ja
poistuin. Kotona luin leikekansiota ja läheteoksistani uudelleen kaiken
mitä ostamastani levystä on kirjoitettu. Kuuntelin toiseen kertaan, tein
muistiinpanoja. Makoilin päiväpeitteellä ja näin hyllyssä rakoja kohdissa
joista ystäväni oli kirjoja lainannut. Päivä oli kirkas, voisin mennä puis-
toon. Voimistelin, imuroin, keitin kahvit. Pesin kupin heti juotuani. Aika
kävi pitkäksi, mietin kenelle soittaisin. Oli toista tuntia siihen kun nainen
vapautuisi töistä ja näkisimme. Rästitöitä ei ollut. Lähtisikö nainen teras-
sille? Jos tarjoaisin hänelle. Tulin levottomaksi, muistin jaloviinan kaapissa,
niin ja kylmässä on viinipullo! Ei pitäisi, vaikka ei ole estettä. Mutta vielä
eilen olin itä-Suomessa poikasakissa... olen tottunut tuntemaan kuvotusta.
Nainen soitti, ehdotin lounasbaaria ja tapasimme sen ovilla. Valitsimme
halvat annokset ja lasit maitoa. Meillä oli mukavaa vaikka emme puhuneet.
Nainen ei jaksanut rintapalaa ja siirsin sen omalle lautaselleni. Pois lähties-
sämme kysyin, haluaisiko hän kahvia terassilla, kahvi maistuisi auringossa.
Hän ei katsonut minuun mutta hymyili sisäänpäin. Kannoin kahvit pöy-
tään. Hän halusi tietää kumpi on minun eli kummassa on sokeria ja maistoi
molemmista. Hain tiskiltä lusikan, sokeri maistuu heti kun sen sekoittaa.

Istuimme ja katselimme ihmisiä. Hyi kun nuo pilvet on lähellä, hän sanoi ja kertoi ravistelleensa Kenin irti Barbiesta kun äiti tuli huoneeseen. Markus ja Margit tulivat oluidensa kanssa pöytäämme. Keskustelimme uutisaiheista. Kysyin naiselta, haluaako hän vielä jotain. Markus ehdotti olutta. Nainen sanoi että huomenna on tentti. Minä vastasin etteihän yksi mitään. Kun se myös jää siihen yhteen, hän sanoi. Nousin ja noudin kaksi olutta. Junteille tulee helpommin fritsuja, tiesin ja yritin juoda hitaasti. Aurinko lämmitti tukkaa, tuuli pöyhötti käsikarvoja, käärin savukkeita toisillekin. Nainen joi niin hitaasti että sanoin käyväni vessassa ja tulin tuopin kanssa takaisin. Savuttomalla ei ole mitään odotettavaa. Helsinkiläinen ei tiedä mitään rakkaudesta. Rajan asukki hyödyntää kahden maan edut. Kuulija pilaa musiikin. Vieras rappu haisee pahalta. Vapahtaja teippaa esineitä omikseen. Punainen liina esittää verta. Huoltamolta löytyy salkku jossa on verisiä pornolehtiä. Pätkätyöläisellä on enemmän pikkujouluja ja yksityisessä päivähoidossa enemmän hulluja. Nainen puhui Margitin kanssa opintojen etenemisestä, kerroin Markukselle minkä levyn ostin. Markus ja Margit eivät kertoneet Naiselle pyytäneeni heidät terassille oman kaljotteluni naamioksi. Kun Nainen kävi vessassa, ostin kysymättä oluen ja hänelle siiderin jäillä. Margit kertoi huovuttaneensa neulomuksiaan, erikoislanka kutistuu 40°C pesussa, mutta yksien vanttuiden peukalot jäivät huopumatta kun sisällä oli muovipussi rutussa. Toinen pesu kutisti vanttut nukelle sopiviksi. Mutta peukalot olivat hyvät. Markus vahvisti että kyllä Margit raivosi.

MUSIIKKILUOKKIEN JÄÄHYVÄISKONSERTTI PIETARSAARESSA

(TOUKOKUU 2002)

Junan tupakkakopissa heinäkuussa eläköityvä känninen majuri sopersi että eilen portsari poisti hänet baarista. Repussani oli nippu kuoronuotteja: olin menossa laulamaan Pietarsaaren musiikkiluokkien viimeiseen konserttiin, johon oli kutsuttu kaikki entiset musiikkiluokkalaiset. Kaupungin koulutoimi lakkautti musiikkilinjan kielikylvyn tieltä: pienellä oppilasporhalla oli resursseja vain yhteen erikoisluokkaan. Pietarsaari valitsi *språkbadin* eli käytännössä valtakielen vahvistamisen: paikallispoliittinen tavoite on uskoakseni saada *suomalaislapset* oppimaan *ruotsi*, ei niinkään toisin päin. Pietarsaaren musiikkitoiminnan historia on aatesuuntien historiaa. 1880-luvulta lähtien, ruotsinvoittoisen kaupungin teollistuessa (eli suomalaistuessa!) perustettiin kuoroja sitomaan työväestöä aloilleen. Oma kuoronsa oli Betania-seurakunnalla, luterilaisilla, raittiusseuralla, tupakkatehtaan työväenyhdistyksellä ja reaalikoululla. Vuonna 1922 perustettiin Sångens Vänner -yhdistys, 1948 mieskuoro Laulu-Jaakot, 1975 musiikkiluokka ja musiikkiopisto ja 1985 konservatorio.

Eero Hangassalo perusti kaupunkiin musiikkiluokat ja oli luokanopettajani 4.–6. luokilla. Hän suri musiikkilinjan lopettamista Pirkko Kivistön haastattelussa *Pietarsaaren Sanomissa* jäähyväiskonsertin alla 19. toukokuuta. 1970-luvun alkupuolella Eero tutustui Helsingin opettajakorkeakoulun erikoistumiskurssilla Tapiolan musiikkiluokkaan ja keksi perustaa vastaavan Pietarsaareen. Kaupungissa oli suomenkielisille vain vähän kulttuuritoimintaa, ja Eeron vaimo kannusti että ”rupeeppas poika töihin”. Koulutoimenjohtaja Eino Luoma kannatti ajatusta kuultuaan vieraillevaa Skellefteån kouluorkesteria, ja musiikkiluokat aloittivat Ristikarin koululla syksyllä 1975. Ristikarille hankittiin runsaasti soittimia oppilaiden

lainattavaksi ja musiikkiluokalle valittu pääsi samalla musiikkiopiston kirjoihin, joten teorian ja soiton opiskelu ei ollut kiinni perheen varallisuudesta. Eero näki musiikinopettajana että ”lasten oppimiskyky on ihan tavanoton” ja ”opettajasta on kiinni, kuinka pitkälle mennään”. Soiton opiskelu kehitti sisua: ”Lapsi oppii ahkeruutta ja peräänantamattomuutta, tottuu pitkäjänteiseen työskentelyyn eikä lyö lossiksi.” Toiminnan lopettaminen oli hänen mielestään suuri tappio suomenkieliselä kulttuurille.

Me konserttiin kutsutut saimme postissa ohjelmiston eli kuuden-toista kuoronuotin nivaskan. Monessa nuottikopiassa luki opettajamme nimi; Eero Hangassalo oli 70-luvulla Laulu-Jaakkojen johtajana kirjoittanut omia kuorosovituksia. Ala-asteen kuoromme uskalletuin kappale oli Elvis Presleyn ”Love Me Tender”, kuten Jannu illalla muistutti kun vierailin hänen ja Miran talossa Otsolahdessa ja tapailimme nokkahuiluilla ”Jaakko kultaa” kaanonissa. Musiikkiluokalla pakersimme nokkahuilusta puhdasta ääntä, opimme säveltapailun ja nuotinluvun ja lauloimme kolmiäänikuorossa. Kaikki taitoja, joita myöhemmin Nollapisteessä tarvitsin. Vaikka rockmusiikki vietteli minut 8-vuotiaana ja sain silloin nylonkielisen kitaran, jaksoin vasta 12-vuotiaana aloittaa soittoharjoitukset. *Suosikin* lukijana tiesin että bändissä henkilökemia on tärkeämpää kuin soittokyvyt: soittamaan oppii mutta törmäilevät luonteet eivät muutu. Ja esitysmateriaali pitää kirjoittaa itse. Yksitoistavuotiaana rupesin sanoittajaksi: ”Käy vessassa! Syödään räkää! Juodaan votkaa!” Olin rikos- ja pornolehdistä oppinut aikuisten maailman: aikuiset eivät leiki. He kiroilevat, ryyppäävät, hässivät, tappavat ja kiertävät veroja.

Lauantaiaamuna isäni lähti Hämeenlinnaan entisen süssunsa hautajaisiin. Otin hänen pyöränsä, ja tavoittaakseni muistoja poljin reittiä jota ei autolla pääse; viimeksi pyöräilin Pietarsaaressa syksyllä 1991. Tulin Länsinummen koululle vartti ennen kenraaliharjoituksia. Kaarevaan pihaan jonotti autoja kuin teatteriin. Länsinummen valmistuessa 1988 sinne siirrettiin Ristikarilta musiikkiluokat, me kuutoset vanhimpina. Silloin *Pietarsaaren Sanomat* ihasteli Runeberg-salin akustiikkaa ja omakotitalon hintaista flyygeliä.

Runkokuorolla oli ohjelmisto tuoreessa muistissa: ääntä lavalta lähtisi, vaikka me vanhat vain aukoisimme suitamme. Ajattelin pysyä sopraanolinjassa vaikka olin madaltunut baritoniksi. (Kun Pudel luokkakuoressa sai vaihtaa alttoon, jäin ainoaksi poikasopraanoksi ja koin kastroinnin: altto on sentään *melkein-mies*.) Jäähyväiskonsertin laulut olivat uskonnollisia ("Muista joka päivä", "Jäähyväiset"), kevään ylistyksiä ("Terve teille lintuset", "Nyt laakson syli vihertää"), Runebergia ("Lähteellä", "Joutsen") ja konservatiivisia (kaikki). Konsertissa kantaesitettäisiin entisen oppilaan Mika Järvisen juhlasävellys "Kautta kukkivan maan" Heimo Martikaisen sanoilla. Teksti jäi minulle hämäräksi, mutta teoksen sovittaneen opettaja Anna-Leena Salokorven mukaan se kuvaa "kauniisti ja komeasti musiikkiluokkien toimintaa". Lopuksi laulettiin "Tuuli hiljaa henkäilee", opettajien myönnitys popille eli "Lentäjän poika" (jonka aikana kuoron tuli huojua sivusuunnassa) ja järjestävien oppilaiden yllätys Hangassalolle ja Salokorvelle: ABBA:n "Thank you for the music".

Konsertin alkaessa kello 15 Runeberg-sali oli täynnä ja lavalla parisataa eri-ikäistä laulajaa – 27 lukuvuoden aikana musiikkiluokilla opiskeli 630 oppilasta. Kuorolainen muistaa aina paikkansa, ja kuten harjoituksissakin asetuin peräkorokkeelle alttojen Jannun ja Katin lähelle. Laulaessa tunsin itseni voimakkaaksi. Halusin mennä tukistamaan rumpalia: *nyt vähän eloa siihen soittoon*. Edellinen keikkani Eero Hangassalon johdossa oli "Gaudemus igitur" Etelänummen ylioppilaille 1989. Kolmessatoista vuodessa Kodály-metodikon musta pää oli hopeoitunut.

Koulun aulassa tunnistin lehtikuvaajan ja toimittajan, mutta en pyrkinyt median jututettavaksi. Sen sijaan kättelin Jan-Erikin, ensimmäisen ystäväni. Kyllä hän minut muisti muttei antautunut pitkiin puheisiin: yhteyttä ei syntynyt, ei enää.

Pääoven ulkopuolella ojensin kamerani luokkatoverille joka valokuvasi minut, Jannun ja Eeron. Opettaja ei lähtenyt kanssamme syömään Maharajaan. Kuuntelin metsästäjänleivän äärellä toisten kuulumisia. Muutamalla oli yksi tai kaksi lasta. Puolitutun naisen vauvalla oli kaksikin isäehdokasta, tunsin ne jätkät. He menivät kukkien kanssa synnytysosastolle peräkkäin.

Illalla isän luona kippasin pullon belgialaista olutta. Etiketissä luki ”Pietarsaari 350”: kaupungin syntymäpäivä koittaisi syksyllä.

Maanantaina kävelin Ristikarin koululle. Oppitunti oli meneillään ja ulko-ovi auki. Kiipesin viileitä kiviportaita ja kuljin tyhjiä käytävillä. Kaikki oli pienempää kuin muistoissa. Näissä portaissa sain luistimen terästä naamaan, tuon naulakon luona valehtelin Jannulle että Bruce Kulick syntyi nakkibaarissa... Vaikka luokkien ovet olivat kiinni, pelkäsin tulevani nähdäksi kamera kädessä ja jätin kuvat ottamatta. Aikuinen kutistuu oppilaaksi vieraankin opettajan edessä.

Kiersin kerrokset ripeästi ja palasin pihalle nopeammin kuin halusinkaan. Mikä tuolla nyt niin jännitti?

Kävelin Skatan läpi keskustaan ja *Pietarsaaren Sanomien* toimitukseen, nyt yhtään arkailematta: päivää, teen kirjaa Pietarsaaresta ja haluan tutustua lehtiarkistoonne! Lupa heltisi. Arkiston hyllyillä oli valtavia, vihreäselkäisiä kirjoja. Yhteen kirjaan oli sidottu kolmen kuukauden lehdet. Tutkimuskuormaa kevensi se että *Pietarsaaren Sanomat* ilmestyi vain kolme kertaa viikossa. Senkin määrän kanssa oli oltava suunnitelmallinen: tehotonta olisi pläräillä satunnaisia kansioita. Halusin muun muassa löytää kuorokeikkojemme arvosteluja. Aloitin syyskuusta 1986 koska muistin tuosta syksystä vähemmän kuin toisista syksyistä. Kirjoitin ylös otsikoita, uutistiivistelmiä ja päivämääriä pylväiksi kertomukseni sähkölangoille. Pietarsaassa satoi lunta 27. syyskuuta 1986, jolloin pyörittelimme takapihalla lumipalloja, kunnes lumi iltapäivällä suli. Johtuiko lumentulo cesiumista tai radiumista, Tšernobylin ydinvoimalaonnettomuuden laskeumasta? Oliko suomalainen huolettomin ja onnellisin 25. huhtikuuta 1986, päivää ennen onnettomuutta? Taisimme olla huolettomia vielä vappunakin, koska Neuvostoliitto tiedotti hitaasti. Tuo kevät oli ollut toiveikasta aikaa: suomalaisten kotitalouksien varallisuus oli nousussa ja Mihail Gorbatšovin perestroika ennusteli demokraattista Neuvostoliittoa ja lempeämpää rajanaapuruutta.

Mutta aiheuttiko radioaktiivinen laskeuma vielä senkin että 10. tammi-kuuta 1987 Pietarsaassa koettiin 40 pakkasasteen kylmyysennätys?

SAVIPÄÄ (24.10.02)

Tein savesta pään joka ei esittänyt ketään. Harjoittelin pään kanssa suutelua taitaakseni sen sitten kun astun seuraelämään. Muovasin huulet harjoittelua silmälläpitäen mutten luonnottoman kehittyneiksi, jottei salaisuuteni paljastuisi esimerkiksi muuton yhteydessä. Pieniarvoinen ulkomaan raha ei pudotessaan kilahda, miksi sen soinnitonta ääntä kutsuisi? Enää vallitsematon standardi jaksaa jo hymyilyttää. Kun kiipeän mäelle, mustikka on siellä minua odottamassa. Rikkaalla on varaa olla raitis. Jaakko Teppo on parempi kuin *City*-lehti.

SILMUKKA KIRISTYV (12.3.03)

Kun isä jää etäiseksi, häneen on paremmat välit. Tekstiviestissä on helppo olla selvinpään. Surullisena löydän helpommin sanottavaa. Tahdon päästä mairittelevastakin leimasta, istua mandariininkuorille ja kiistää kaiken mikä liippaa. Mennään kellariin vaikka se ei koskaan kannata, sammuteaan valot ja aletaan puhua kauhujuttuja. Lähden pelaamaan sulkapalloa, olen puheväleissä tyttöön ja illalla ehkä lähemminkin, miten suhtaudut? Olisiko paremmin jos minulla menisi huonommin? Eikö puheissani ole enää terää kun hyväksyn ekseemasikin?

Nuorempi siskosi näki kun vanhempi siskosi silitti hiuksiani, niin kaitareitinen ihminen että käyttää kaksia sukkahousuja. Emme voi ajatella mennyttä emmekä tulevaa. Neuvonantajasi ovat vihjailleet että saan varoa. Lähdin matkalle jonka väitin kestävän sunnuntaihin. Kun ilmoittamatta palasin lauantaina, olit sen kolmannen kanssa kahden. Niin minäkin sinua, ja tämän saa painaa lehteen.

ONKO BOB DYLAN HYVÄ? (25.3.03)

Julkaise minun kirjeet ja minä julkaisen sinun kirjeet, kirjasyksynä luemme kirjeemme toistemme kirjoista. Innostimme toisemme töihin ja söimme toistemme eväät. Toinen liukui taakse ja toista kannettiin eteen. Kehaisit minua vastakehaisun toivossa. Ehtolauseen sisältävä virke ei ole naseva. Sisältöluettelo ei selitä yhdistelmien tehoa. Filosofi ei käytä aurinkolaseja. Teoreetikko ei osaa päättää. Käytännön ihmiselle sekin mikä peruuntui on toimintaa. Säännötön elementti häiritsee kun sitä on mahdoton tanssia. Unien seksikumppaneilla ei ole kasvoja. Muisti ei tallenna optista virhettä mutta kirkastaa värit. Lapsuuden kesä kimmeltää aina. Itken lounasravintolan yläkerrassa ja seuran kyynelten läpi viittomakielisiä uutisia. Lehti loppuu kesken kun sitä kaksi katselee. Kurkin sälekaihtimen raosta torille, kynsin itseäni ja olen hiljaa kuin Bob Dylan vuonna 1982. Välitän ulkonäöstäni yhtä paljon kuin sokea. Soitan ystävälleni: tuleeko tästä mitään? onko Bob Dylan hyvä? ja ystävä sulkee puhelimen. Kurkistus kulisseihiin on muotijuttu ja itsehäpäisy tv-kilpailussa palkansaajan haave. Mieli rakentaa labyrinthia pimeyteen. En haihattele enää kovin monta kesää. Olen silti vahva, jaksan katkaista langan, pestä koneellisen, olla kuin muutkin.

LIUSKAN ALKU LÄHTEEKADULLA (5.5.03)

En tunnista itseäni keskustelusta jossa minut itsekkääksi mainitaan, ja suvun vanhin, muistoissa julma, kai muistat miten sinut nostin? Kun kasvaimestasi ensiksi minun halusit tietävän. Aina olen rakastanut teitä jotka kuiskaillette nyt. Sinulla on tahra oikeassa suupielessä ja luulet että tarkoitan vasenta. Äiti hankaa lapsen suuta omalla syljellään ja kertoo, mikä ei ole sopivaa, jolloin se tehdään salassa. Yövuoroon lähtevä isä halaa äitiä, ja he kapsahtavat erilleen kun ilmestyn: halaaminen ei ole sopivaa. Rima telkeää makuuhuoneen oven. Munia ei saa tonkia kun syö. Leluilla ei kolistella kun on yö. Murrosikäinen pelkää koko ajan paljastuvansa. Kirjakerhot ovat heitä varten jotka eivät lue. Lukeminen on poikkeustoimintaa: hän joka ei lue, sillä ylpeilee.

KESÄN KORVA (22.5.03)

Pyydät käsivoidetta pumpusta
kun vauvan koura nipistää kohdun seinämää.
Lapsilisää maksetaan sen kuukauden loppuun
jona lapsi kuolee.
Talon varjossa porras kylmä,
kirves pölkkyyn lyöty,
peräkärri oksaa täysi.
Käännyimme sillalta ja vastaan tuli makasiini.
Viiksimies poltti savukkeella poskeen
ja esitti tatuointinsa.
Tulimme myymään sylinteriä, ja
heti vihjailtiin tukanleikkuusta
vaikka emme ole hippejä
jotka ilman kenkiä uneksivat Jamaikasta.
Panimme hänen tankkiinsa hiekkaa
kun aurinko jäi kukkulan taakse.
Oli aivan samantekevää,
kumpaan paikkaan menemme yöksi,
kummassakin isäntäväki on mustasukkaista
ja nukkuu yhdeltätoista kuin vauvat.

TÄYTYY MUISTAA (6/03)

Tässä iässä niitä sanotaan ystäviksi ja tässä iässä niitä ei tule lisää. Terveenä meluan veroista, selvänä väistän juoppoja. Tunnustan kuolinvuoteella ja hiljenen haudalla. Etkö nyt näe mitä tapahtuu? Muurahaiset, puhdistakaa luu! Kirvestä sinuttelee lempeinkin setä. Sanon että en ja teen silti väärin. Kun laskeudut vuoteelle, sanot että väsyttää ja kun nouset, kerrot miten nukuit. Jos saavut ajoissa, joudut odottamaan ulkona, eikä kaupan tarjoama hyvitys vastaa alkuunkaan toiveitasi. Rakastan valon piiriä polun päässä ruokakomeron varvasviileässä hämärässä kun sauna on valmis ja sis-kosi taivuteltu pesemään selkäni. ”Olipa kerran” on jo aikaa sitten voitetun tunnetihentymän arkistotunnus. Vieläkö juokset itku kurkussa kotirinteitä? Luen päätöksen jossa tukeni tyynesti leikataan, eikä isä anna rahaa koska en käynyt armeijaa. Äiti ei ehdi puhua, hänellä on rakastaja kylässä. Työntäkää tositteeni silppuriin ja kierrättäkää vaatteeni! Piilottakaa lasini ja vietelkää vaimoni, mutta katkeruuttani ette voi ottaa, ja jumala menee vaihtoon. Sääskeä en käsivarresta huitaise koska se on naaraspuolinen. Se menettää asentonsa kun raotan auton ikkunaa, kärsä tärisee ja koipi rigormortista tavoittelee. Sääskellä ei ole oikeutta liikehtiä niin rajusti. Anna muurahaisten kaluta löytöluu niin se puhdistuu. Veljen tai pappansa tomumajaa kääntelee kulkija rantojen. Vanhemmiten opit lapsen tavoille, pääset lavoille luista huilua soittamaan. On pieninä palasina äitisi maailmalla. Lapsi pomputtaa sulkapalloa suvessa ja hänellä on otteessaan maailman värit.

NUMMIROCK (1.7.03)

Saatilta kun renki palaa
ei aurinko lämmitä ohjastavaa kättä.
Suljettu on viimeinen veräjä
kun aamun ensi valo osuu saranaan.
Nämä ovat maitani, kunnanraja rajani,
yhdellä silmäyksellä et niitä näe,
joen yli jatkuu runsaat laidunmaat.
Jos olisit nainen tai muu kotieläin,
huolehtisin että kupissasi on aina raikas vesi.
Tilasin aamuksi hevoset,
ne hyvin levänneinä meidät vievät nautintoon.

KÄSITYS LASTENLAPSISTA (3.7.03)

Nuorella on aina salamyhkäistä meneillään.
Nuoren empatia kohdistuu Kenian nälkälapsiin.
Maan Ystävien kokouksen jälkeen vittuillaan äidille.
Toissa jouluna Brooke oli lapsi, nyt hän lompakollani käy,
enää ei asettele polvilleni vilttiä.
Kokemusta pidettiin arvossa
kun kolme polvea asui saman katon alla.
Kuka ottaa vastuun, kun eläkepommi räjähtää?

KAINUUN ELOKU (19.-23.8.03)

Tiistai, 19. elokuuta. Päiväkirjojeni toimittajalla on paha työ käydä läpi kymmenet vihkon: eri kansissa saman ajan merkintöjä, siitä riippuen mikä vihko kulloinkin oli taskussa. Päiväkirjoja alkaa olla metrin pino: osa Tiimarin vihkosia, mutta silti. Äiti aikoo tulla lokakuussa käymään, koska ei ole nähnyt Tamperetta syksyllä. Hän on hankkinut ajokortin. Kunpa nyt Kivijärvi onnistuisi: jos Vuosangassa on ammuntoja, ajamme pidempää Hiisijärventien-reittiä kuten 1992, kun valvoin kuuteen ja kirjoitin ”Nuotiolaulun” josta tuli ”20. elokuuta”. Vierailen vuosittain jonkin koulun päättäjäsissä saadakseni luvun romaaniin: yhdistän eri vuosien havainnot. Jokaisella levyllämme on Kainuuta, se on siten liimataallista maisemaa kuten Hämeenkyrön Myllykolu on sillanpääläistä. Puoli tuntia Pieksämäelle, menen kohta kahville ja poltan vasta laiturilla: en jaksaa kuunnella sitä tupakkakopin juoppoa. Olen lukiosta asti ollut jonkun kadulla tunnistama. Jo ennen ensilevyä tiesin että herättäisimme huomiota. Kuulijaa imartelevimmat levyt ovat *Muovi antaa periksi* ja *Liimatan Pan Alley*. Jos minut kohtaa ”äkillinen sairaskohtaus” kuten Gösta Sundqvistin, toivon ettei tuotantoani laajemmin asetu erittelemään Rita Dahl: hän jankutti *Avainlas-tun* absurdismista enkä ymmärrä mikä siellä on absurdia. Uskon vuosiin 2004-2006: romaani nostakoon minut uudelle tasolle. Osoittakoon vuonna 2006 ilmestynvä Jeppis-sarjakuvani etten ole Suomi-comixin *persona non grata*. Mihin asti yltää kyvyt? Olen onnellinen että asun Essin kanssa tilavassa siistissä asunnossa. Odotan syksyn hartaita työpäiviä koneen ääressä. On 17.10 ja puoli tuntia Kajaaniin: lukien ja kahvitellen on junamatka joutunut. Eväsleivän söin, mehutilkan hörppään ennen asemaa. Nahkatakipissa nihkeää, vähän paistelee, ei kuuma kumminkaan. Soitan Essille kun *Rimakauhua ja rakkautta* loppuu ja talonväki valmistuu maate. Rakastan Tervo-

lan ja Hiisijärven murteita, vanhempieni ensimmäisiä puhetapoja. Mistä tietää, vaikka pettyneenä viisikymppisenä Kainuuseen osaksi vuotta muuttaisin. Essi tahtoo lapsen ehkä viiden vuoden päästä. En tiedä, muutunko haaveelle myönteiseksi. Mutta jopa Ennalalla oli lapsia. Ja Erno Paasilinnalla. Olen nyt junassa kirjoittanut 30 sivua. Raiteen suunnalta Kajaani on kuin Rovaniemi, joka vain yhtäkkiä ilmestyy näkyviin. – Illalla, Vanhaenon luona. Lukiossa olin kauppakeskusräjäyttäjä kunnes löysin viinan, tai se löysi minut: sain uuden purkautumistien. Bändi auttoi minua räjähtämään *hallitusti* ulospäin. En ole enää Peter Pan, vaikka Legoista haaveilen.

Keskiviikko, 20. elokuuta. Nousin 8.30 pihamökissä ja tulin pirttiin lukemaan Anni Polvaa ja juomaan kylmää pannukahvia. Kärpänen rummuttaa lasia. Vaaran takana paistaa, panen villapuseron ja pyöräilen Vuokattiin kuin Dick & Leo. – Kello 14.51. Poljinkin Sotkamoon, edestakaisin 25 kilometriä. Vuokatin kirjaston paikalla on nuorisotila, tuulikaapin lappu käskää riisumaan kengät. Pieni tyttö tuijotti biljardimaila kädessään. Palsin pyörälle. Vesien välissä mehiläinen törmäsi leukaani. Menin Sotkamon kirjakauppaan varovaisin toivein: Pekka Tarkan *Pentti Saarikoski II* ilmestyy huomenna, mutta jospa maalaiskauppias panee sen esille kun lähetys saapuu, Helsingin embargoista piittailematta. Ei ollut enkä tiedustellut, selailin Jarl Hellemanin *Kirjallisia liikemiehiä*. Sotkamon kirjasto aukesi vasta kello 15 ja kulutin aikaa torinlaidan divarissa. Ostin Theofrastoksen *Luonteita* ja Pulkkinen *Romaanihenkilön kuoleman*, kumpikin kaksi euroa. Ruokakaupasta ostin Mynthonin ja Batteryyn. Paluumatka kesti 40 minuuttia. Lepuutin pihatuolissa pyöränpenkin sierrettämää takapuolta ja luin Pulkista sivulle 37. *Sunnarborg*-romaanin alkuun, tulvaepisodin jälkeen, tulee Aladarin häät. Vasta sitten puhuu Aksel. Prahaa edeltävän *Suljettu*-taustaisen luvun siirrän eri tiedostoon. Lämmitin jauhelihapottua. Tämä matka on jo täyttänyt tarkoituksensa: ulkoilen ja kirjoitan, keksin rakenneratkaisuja. Pitää juoda kahvi ennen kuin se jäähtyy, eno vei termarin työmaalle, hän pääsee 15.30, nyt on 15.05. Selaan makuuasennossa Sillanpäättä ja Theofrastosta. Kissan hengitys kainalossani vaimeni enkä

hennonut nousta kotiviiliin ääreen. Palaan kirjoihin, ystäviin, huoneisiin. Asettelen tyynyjä. Niskaa ei särje, näen lukea, jalat mahtuvat. Ikävöin aivojasi jotka tuottavat juolahteita joille rumalla säällä nauran matolla. – Iltayöllä pihamökissä. Koira köpistelee ketjunsä päässä. Seinän varjossa huojuu haalistunut nokkonen. Näkymätön kuoriainen kastuu kun heitän veteni kaiteen yli. Sataa maahan, kuin joku söisi sormin. Pieni kuistivalo ei valaise ja metsä on musta kuin taivas. Sittenkin *mustaa on*, sellaista johon silmä ei totu. Musta putoaa räystään takaa kuin verho mutta erotan puupinon päät. Etäisyyksiä ei ole, ei kuultavaa. Näen oman savuni. Heitän sätäkän kaiteen yli ja kuvittelen sihahtuksen, suusta pöllähtävä pilvi on kasvot. Menen sisään, panen lankahaan lenkkiin ja riisuudun. Jos puhelin äkkiä soisi! Luen kostealla peitteellä *Parnasson* vuosikertaa 1964. Olin joskus sokea. Sähkö kulkee lamppuun tallin töpselistä putken sisällä autopihan alla. – 03.59. Heräsin puuskutukseeni. Poika ja balettitanssija tunkeutuivat autiokartanoon. He osoittivat taskulampulla kankailla peitettyjä huonekaluja. Tyttö tanssi hitaasti jääbaletissa. Välähdys tulevaisuudesta: he makaaivat harmaina ja silmättöminä vasten toisiaan: talo aiheutti kuolemat. Tiesin odottaa kaameampaa välähdystä, jota ennen heräsin. Menin kuistille missä sade jatkui, pihapiirin ääri viivoja jo näki. Uni vaikutti yhä ja ajattelin, *tiesin* että talonväki on tapettu sänkyihinsä. Toivuin hitaasti. Puppe heräsi ja kulki ketjunsä päässä. Olisipa jo 5.30 että voisin mennä tuoreelle pannukahville. Luen nyt rauhoittuakseni.

Torstai, 21. elokuuta. Ensi vuoden B-puolikokoelmamme nimi voisi olla ”Sortovuodet – lauluja albumien ulkopuolelta”. Kahdeksas albumi on ”Korren nousu tähkälle”, kasvukertomus äidin sylistä tytön syliin. Ilmestyy syksyllä 2005, tulee vetämään *Suljetulle* vertoja ja on askel kohti vuoden 2010 ”Kråkholmantie 29” -romania, väliportaana ”Uhka Merikaupungissa” -sarjakuva vuonna 2006. Painajaisen jälkeen näin uutta unta: olin kahden tunnin kuluttua kuolemassa syöpään enkä saanut soitettua äidille, että tällainen tauti. Päivän toinen kahvipannu ässitty, aurinko on tullut esiin. Poljen pian Lomakylään villapaidassa. Luin Jaakko Sahimaan romania

Pihlajapuu kukkii, kustantanut Ristin Voitto. Usko ei kertomataidetta paranna, uskovan harrastelijan tendenssiromaanista ei pakana kostu ja nauttiiko uskovakaan. *Värin tunnustaminen* on haitta: olennaista jää pois kun virkataan *soveliasta* elämää. Eroksen ja raadollisuuden puuttuessa ihmiskuva on ohut. Gospel ”rock”: ulkonaisina tunnuksina (lavasteina!) pitkät tukat, nahkaliivit ja buutsit. Biiseissä on sen verran rokkia että etsivä nuori muka helpommin nielisi Jeesuspillerin. On noloa mennä nuorten luo nuorten kielellä, siten heidän luottamustaan ei saa: aikuisen on oltava aikuinen, ei nahkahousu viiskybänen. Se loukkaa nuorta ja alentaa aikuista. Kello tulee 14, hetket menevät kärpästen läimäyttelyyn *Koti-Kajaanilla*. Kärpäsen ruumis sekaantui tuhkaan savikupissa jonka reunaan maalainen ja kaupunkilainen savukkeitaan vuoroin napauttelevat. Luin *Parnasson* vuosikertaa 1964. ”Ei ole älyllistä harjoitusta, joka ei päättyisi täydelliseen hyödyttömyyteen”, sanoi Matti Rossin suomella Jorge Luis Borges. Muuntelin *Parnasson* sisällöstä runon:

Tavastia on se purgatorio, jonka läpäistyään voi rovaniemeläinen yhtye väittää olevansa kuuluisa myös kotipaikkakunnallaan.

Ruoka tarttuu ylävatsaan. Otan kasvonaamion.

Runous turpoaa. ”Se perusjokin” katoaa kesäkuussa 1964 kaksi kertaa.

Luemme sijainnin pilvistä pyykkinarun alla.

Emme ole vain hissiin juuttuneet kaksi vierasta, jatkamme meinä olemista, kunnes nousemme:

tulee lokakuu 1964, ja kieltäydymme absurdiikasta.

Kävin Jussiserkun kanssa Kajaanissa mummon ja ukin luona. Jussilla oli autossa Kikan Poptori-kokoelma, pari *Hittibuumia* ja Heidi Kyrön *Tuut mua rakastamaan*. Annoin mummolle tilinumeroni, hän puuhaa lapsenlapsilleen rintaperilliset ohittavaa ennakkoperintöä. Ukki ja mummo kertoivat lisää Suomen ensimmäisestä ympäristökatastrofista, johon esi-isämme on syyllinen. Hiisijärvi ryöstäytyi helatorstaina 1761. Tarkoitus oli laskea pintaa muutama metri jotta saataisiin lehmille rantaniittyä. Oli ”useampia

miehhe” ohjaamassa vettä hiekkasärkän alaiseen lampeen, mutta hiekkatörmä ei ollutkaan routunut ja vedet ”purkausivat” maakerrosten läpi. Järven pinta hulahti neljätoista metriä. Rakennuksia tuhoutui mutta ihmisiä ei kuollut. Mummo lupasi lähettää ”opettaja Karjalaisen” kirjoituksen. Vanhus muistaa vanhat asiat, myös syntymäänsä edeltäneet, mutta ei vuotta 1986.

Perjantai, 22. elokuuta. Kello 06.42. Nukuin pirtissä pitkissä kalsareissa ja heräsin nokka tukossa. Aamuseitsemältä otin kolme kuvaa tontin rajatiellä. Sulkimen ääni metsässä tuntuu vääraltä. Luontokuvaus on luottamusta muttei varmuutta. Sotkamolaiset tunnistivat ettei äskettäinen hirven sala-kaato ollut täkäläisten työtä, koska kaatajat ottivat parhaat palat ja töröt jättivät metsään, missä ”korpit huuti ja mekkallaa piti”: sotkamolainen siivoaa jälkensä. Kissa näki minut ja juoksi sylkkyy, kaikki on historiaa. Valoa ei voi jäljitellä. Eno otti pyöräkoukun autoon, jos taas poljen Sotkamoon ja tahdonkin autossa takaisin. Rapsutan kissaa ja luen kursorisesti *Mestaria elämän telineillä*. Yli sata sivua olen kirjoittanut, mutta pienihän vihko on. Runo on toisenlaista ajattelua kuin proosa. Runo on tehtävä, kotitehtävä. Runouden appro on lorujen sepittämistä. Runous on mikroskooppista, proosa makroskooppista ajattelua. Proosa nojaa hyökyy ja isoon rakenteeseen jonka massassa ei yksittäinen laiska sana ole synty.

Ullan lähdettyä kouluun alkoi sade ja nyt tuhutaa kunnolla. Sotkamon lankanumerot alkavat 666. Vanhempieni ovimyyjältä synnyinvuon-nani ostama *Spectrum*-tietokirjasto on staattinen internet. Äiti käytti sarjan osia kosteiden neuletöidensä painoina. Koska isää ei kasvuvuosina ollut, minulla on ”kato isi mitä tein”-syndrooma. Mutta niin etsi auktoriteettia Päätalokin, puhumattakaan Saarikosken Kekkös-suhteesta. Luonnoste-lin kolumnia *Kaltioon* pokkarin funktiosta, lähteenä Pentti Holapan juttu Ranskan ”huokeista taskukirjasarjoista” *Parnassossa* 4/64. Sodanjälkeiset pehmeäkantiset eivät olleet *pocket bookeja*. Pokkari ei kelpaa isänpäivälah-jaksi. Loisto-sarja on sikäli tasokas että siinä julkaistaan esseitäkin kuten muinoin Otavan Delfiini-sarjassa.

Kun sade ei osoittanut lakkaamisen merkkejä, kävelin tienvarteen ja menin linjurilla Sotkamoon. Kirjakaupassa ei ollut Tarkan kirjaa, joka eilen tv-uutisissa sai yli minuutin näkyvyyden. Ostin 79 sentin muistivihkon ja kävelin enon työmaalle: hän asensi ilmastointia Sotkamon ensimmäiseen, vuonna 1962 rakennettuun kerrostaloon. Lainasin hänelle satasen ja hän haki Alkosta nollaseiskasen Dry Vodkan. Kello 19.38 olin syönyt maitovelliä ja lanttuperunakukkoa. Ulla yskii huoneessaan kuin Silja Kierikan saunakamarissa. Soitin enolle *Seitsemännen sinetin*. Melodia ei ehkä olekaan sukupolvikysymys. Enolla ei nähty lasia, hän vain meni iltaa kohden änkyräksi ja sitten maate. Jussiserkku tuli saunomaan ja istuimme pihalla kaksin.

Lauantai, 23. elokuuta. Uunijuusto on tehty ternimaidosta eli *kokeneen lehmän maidosta*. Kahvi asetilla on ”höröttie”. Ensimmäinen lämmin päivä on nyt kun lähden Tampereelle. Harmi ettei yö Kivijärvellä toteutunut. Poimin mustaviinimarjoja jotta vitamiinibalanssi kohenee. Jos puuttuu kehosta suolo, koittaa kuolo. Reissun anti: päiväkirjan päivitys, idea *Kal-tion* kolumniksi, kunpa edes yksi hyvä valokuva, uunijuusto. Haanpää on tilannut taulun, maalaan siihen Ville Vikstenin työtuolin, se pitää aloittaa.

SORMUKSEN OSOITE (11/03)

Työttömän auto seisoo pihalla. Etsimäni kynä oli takintaskussa. Nämä ovat peräkkäisiä havaintoja. Joka päivä on vuosipäivä. Pian ei uuden tahnan maku jännitä. Hän ei saa tietää, paitsi ihan lopussa kun hänelle tarkoitettu sormus paljastuu yhteisen ystävän hallusta. Kovikselle käy huonosti ja rilli-ruikuli korjaa potin. Kaikkea saa tehdä jos poliisi ei näe. Parasta, mitä vanhemmat voivat tehdä tukeakseen taiteellisen lapsensa uraa, on erota ja kuolla varhain. Luenko nämä rivit ääneen kirjaston runoillassa, kun toppatakeissa kahiseva yleisö odottaa jotain taianomaista sekä kysymysvuoroaan?

JOULUNA KEMISSÄ (24.12.03)

Olen puhdas kuin koiran suu, kylmä kuin orpopojan käsi, likainen kuin metalliraha, lyhyt kuin suurmies, vahva kuin lokin maha, tarkka kuin veteraanin puhdetyö, sokea kuin lähimmäinen, ylpeä kuin pottalapsi. Tarpeetonta kai mainita, että virtsailen itseäni silmään kuin vauva. Kun kansoitettuun huoneeseen tuodaan vauva, on muistettava että on muitakin kuin vauva, jonka isoäidin sisustusinto kulminoituu vadilliseen kynttilähedelmiä. Vauva ei kykene tarkentamaan eikä näe kauas, siksi väsyä ja nukkuu. Iso tyttö rakastaa täytekkua jo päivää ennen sen saamista. Minulle sanottiin, etten saa kiinnittää originelliin huomiota. Myötäilin hänen oikkujaan: sanoin ”aivan” peräkkäisiin, toisensa kumoaviin lauseisiin. Olin ainoa jonka hän poistuessaan hyvästeli.

ROKATAAN ENSIN (24.1.04)

Ajatellaan hätää ja kärsimystä,
viedään kynttilä turmapaikalle,
pannaan lantti keräykseen rauhan toivossa
– mutta rokataan ensin.

Muistetaan Ilomantsin inestiselkkaus,
rotta Biafran kaivossa,
Intian kemikaalitehtaan kaasuvuoto
– mutta rokataan ensin.

TAIKURIN APULAINEN (2/04)

Esiintyjä setvii yökerhossa ylitorniolaisen promoottorin rakkauselämää. En ole kirjoittanut rakkaudesta, pidän omana tietona asiat jotka askarruttavat. Ranskanopettajat liikkuvat psykologian ja tarotin välimaastossa. Epätäydellisyys tavoittelu aiheuttaa normaalipainoisuutta. Pienen kielen teksti kääntyy toiseen pieneen kieleen mutta kestiystävyyys jää lunastamatta. Tuli syö hapen ja lika yhtyy likaan, puhdas harmaa sopii Kultarantaan. Tulevaisuuden lävistetyt isoäidit syövät mikroranskalaisia ja kuuntelevat nuoruutensa Apulantaa. Ivaan rahvasta isäntäni kaikuna itsekin kuin ovelampi ollen, minä taikurin apulainen. Ja he ovat kuin kaksi marjaa: Kössi Kaatra ja Wallu Valpio. Pian vain iltauutiset ei ole dogmapohjaista gonzoilua. Ovisilmä on naapurin televisio, järjestyssääntö Pyhä Kirja, huomauttelu small talkia. Suomalainen talk on aina smallia: vain asiasta sanotaan. Äiti putosi jäihin potkukelkalla, menetti jalkansa joka tulehtui ja äiti kuoli. Kun menettää ruumiinjäsenen, tavallaan laihtuu. Muutama kesä myöhemmin poika karkasi ja löydettiin hautausmaalta suu mustikanmehussa. Hän tiesi äitinsä haudan sijainnin, vaikka sitä ei ollut hänelle kerrottu.

HAAVEEN ANATOMIA (13.2.-17.3.04)

Jaksaako seitsemän aikuista miestä
lumeen marssitussa labyrintissa
ajattaa toisiaan?
Vitsi elää karussa elämänpiirissä
kun on tietoinen varpaistaan.
Suuri haave pelottaa tullessaan
toteutuvana kohti.
Sitä ei voi torjua kokonaan
ja koska on haave
sitä ei voi ottaa kokonaan.
Lapsi hamuaa
mitä äiti rintansa sisällä valmistaa
ja tuoreena tarjoaa:
vielä siinä vaiheessa mitä tilaa, saa.

2004–2006:

MAHLANJUOKSUTTAJA JA TROPICAL COCKTAIL

MAHLANJUOKSUTTAJA (10.4.03–22.3.04)

Peruutin isolle tielle ja painuin valtion metsiin
juoksuttamaan mahlaa ja repimään naavaa,
sinä arvasit sen jo.

Valitsen uhrin, teen luonneanalyysin
ja rakennan matkamuistoja:
poltetun kylän pienoismalleja Saksan turisteille,
tabuaiheiden listoja vasta-alkajille,
kampakeramiikkaa pikku tutkijoille,
lähdevettä suoraan hanasta romantikoille,
naavastringejä polttariporukoille,
koivuhalkototeemeja elämäntapainkkareille,
mahlapuristeita lasten hampaisiin,
vahvaa marjamehua aikuisten iltamiin.
Näen kaipaavan katseen, isken heikkoon kohtaan,
myyn tuotteen joka tyhjän hänessä täyttää.

Rakentaisi isäntä suojakseen koneen, jos tie häiritsee.
Isäntä jättää harjan oveen nojalleen,
lähtee suolanostomatkalle ja kehuu itsenäisyyttään
mutta ei vältty piilovalistukselta hankkään:
ruokasuolaan on jodia lisätty
ja hän ostaa purukumin korvikkeena tuotteen
jonka minä mahlasta jalostin.
Mahlan perässä olin ajanut niin kauan
että naamasta hävisi tunto.
Olen siinä pisteessä

että lääkkeillääni on lempinimet.
Ajoin suopohjan läpi, usvaa tiellä ei voi tavoittaa,
se on taas kauempana kun ajaa sen sisään.
Suosta nostettuja valkeita kiviä penkereellä.
Käpy ei ole kenenkään, kunnes muokkaan siitä
lappilaisen matkamuiston,
liimaan siihen naavaa ja ripustan kulkusen.

Puuttuisi välistävetäjät jos robotit laupeustyön tekisivät.
Ruoka saapuisi täysimääräisenä kohteeseen.
Hoitakoot muut lähimmäisrakkauden,
minä asiani hoidan ja kusetan missä voin.
Käännyin sillan jälkeen vasempaan,
katselin puita, olin apajalla, tie päättyi pihaan.
Moottori vielä kävi, kun tuli isäntä
kaulassa puuhelmet ja kädessä kirves.
Avasin ikkunan, hän kumartui ja kysyi purkkaa.
Kun en sitä käytä, ei sitä ollut.
Hän tumppasi poskeeni ja esitteli tatuoinnin.
Isäntä terveenä meluaa veroista
ja hiljentyä vain veteraanin haudalla.
Mahlapuriste virkistää ja luo uudeksi
ja vaimo tekee ruoan kuudeksi.

PUERTO RICO, GRAN CANARIA (7.-14.4.04)

Keskiviikko, 7. huhtikuuta. Lentokoneen ikkunasta ei erota mitään räjähdystä pienempää liikettä. Kuuluu ”kna” kun nielaisen korvat auki. Olen ensimmäisellä aurinkomat kallani sitten Ibizan 1988. Majoitumme Puerto Plata -hotelliin. Lukko hölskyy ja hanavesi tuoksuu mereltä. Telkkari toimii kolikoilla. Lämpökäät jalassa menemme hotellin kauppaan ja ostamme siivumakkaraa, siivujuustoa, kanisterivettä, snabbkaffea, UHT-maitoa ja kaksi pientä sipsiä. Kohta tänne ilmestyy Essin suku. Muinaiset linnut kikattelevat ilmassa jota Saharan hiekka saostaa. Huonemassat on terassoitu ja porrastettu, maisemassa kaikki rakennettua, punainen rinne pengerretty Pispalaakin vaivalloisemmin. Taskuvarkaille on kujia joista jokaisen he tietävät. Poika hyppyyttää kolikoita kämmenessä kun Essin teiniserkku ostaa suklaajuoman. Musta kissa istuu kivikynnyksellä kun mustan vuoren takana kuu ryntää taivaan yli.

Torstai, 8. huhtikuuta. Vedenkeitin naksahdaa. Kanaria ja Venäjä eivät tunne tiskiharjaa. Yöllä lakana sotkeutui jalkoihin, Atlantti on selkäni takana ja minä rauhallinen. Olen onnellinen kuin Marko Tapio Teneriffalla 1969, eli olenko? Ei viisauden tarvitse olla kuolematon, kunhan se hetkeksi panee unohtamaan kuolevaisuuden. Uin luvattomasti Essin sukulaisten asuttaman hotellin altaalla ja pelaan teinin kanssa biljardia. Hän erehtyy jättämään minulle paikan ja pussitan kasin. Onko Harri avannut levykkeeni eli lukenut *Akselin*? Pulut ovat ruskeita. Anoppi näkee parvekkeelta tekemisemme. Se mikä ei tapa on vahvistin. Ravintolan mainos lupaa: ”Kananrintafilee sä Whisky kera Grillattu Väliskyllys.”

Perjantai, 9. huhtikuuta. Tyttö tärisee pyyhkeen sisällä. Valkoinen muovi-pöytä häikäisee. Syön El Torossa lihavartaan ja sisäänheittäjä nykäisee meidät BoraBoraan. Saamme cocktail-listan mutta *2 for 1* -drinkit ovat vodkapohjaisia. Saan sisäänheittäjän työstä potkut otettuani työajalla Tropical Cocktailin. Ostan tyttöpelikortit ja saadessani vaihtorahan toinen helisyttää kuppia: "Something for Africa?" Kauppakeskuksen patiolla baarijytinä sekoittuu kiljuntaan. Rantahiekka on Bahamalta, koripunos muovia, laavakivikalliot aitoja. Kolmesataa vuotta sitten purkautunut tulivuori saa yhä kuivan oksan syttymään. Puerto Rico on kolmen pakaran väliin pakotettu taajama jossa lapset kamppailevat ilmapalloja vastaan.

Lauantai, 10. huhtikuuta. Meri on vettä sakeampaa. Odotan kahvia Atlantincon pizzeriassa. Pöytäni on aukion laidalla. Palvelu ei ole nopeaa ja ystävällistä. Sirkuskarhun huumaus alkaa kadota kun sen käpälää asetellaan turistin olalle. Liikuttunut työmies heiluu naama hilseessä eikä tule lomaansa muistamaan. Bussi kaasuttaa serpentiinillä ja matkustaja sulkee silmänsä kuin itkevä vauva. Paripyöristä taaemmat kääntyvät, kääntösäde on pieni ja kuljettajan hulluus ilmeistä. Luen Marko Tapion *Arktinen hysteria* ykköstä. Enää ei mennä "hevosessa". Kesken jääneet suurtyöt kiihottavat enemmän kuin valmiit. Jos *Pohjantähti* olisi jäänyt kesken? *Iijoki* olisi voinut katketa 1980-luvun alussa ilman että sarjan merkitys olisi himmentynyt. Kirjoitan Jeppiskirjan hän-muotoon, panen siihen toistenkin ajatuksia, siksi se on romaani. Mieleen nousee pätkiä *Aksel Sunnarborgin* *hymystä*. Vieläkin se sisältää viisastelua, mutta odotan Harrin palautetta ennen kuin korjaan. Olen lukenut huonompia romaaneja. Kolumnin aihe: missä viiptyy objektiivinen rap ja historiallinen rap? Paleface on ollakseen sosiologinen räppäri, mutta vieraskielinen viesti ei kaikkia tavoita. Missä viiptyy jousikvartetin säestämä räppäri? Hasikseton räppäri malttaisi kehua itsensä sijaan perhettään: MC Yhtiövastike. Eepikkojen päihde on viina, koska sitä ei voi ottaa koko ajan. Viina nollaa nopeammin kuin kylpyläloma, vaikka voihan ne yhdistää. Hiekkatuuli turmelee aurinkopaneelit.

Sunnuntai, 11. huhtikuuta. Jorma täyttää 32 vuotta. George W. Bush järjesti omat Mainilan laukauksensa mutta muutama äänestäjä kuoli, onneksi he ovat sankarivainaita kaikki: hiirikäsi pysähtyi kun lentokone ryski toimitukseen. Alemmalla parvekkeella kilisee lusikat ja kärisee lammas. Huonosti pesty puukko, pulu parvekkeen kaiteella. Rinteessä pärisee motskari. Päiväkirja on onnellinen kirjallisuuden laji, siinä ei epäonnistu, pistää luukurilutaa vaan. Hartagunassa esiintyy feikki-Drifters. Appiukko on nähnyt Blues Sectionin 1968 Kemin Tökarillä. Harri on tulostanut *Akselin* vaan ei vielä lukenut ja hämmästeli että luen *Arktista hysteriaa* uima-altaalla. ”Tarvitsee katsoa teksti vielä kerran läpi, on ollut silmä väsy ja koko mies. Se ei tarkoita että teksti mättäisi vaan minä.” Ensi viikolla Harri tulee Tamperelle ja tapaa myös Hannu Ahon, jos hän avaa oven. Harrin torstai menee Puupäähattu-juhlallisuuksissa: hatun saa Timo Aarniala.

Maanantai, 12. huhtikuuta. Altaalla iski nuudelinuha. Kellonnupin muoto ruskettumatta jäi. Kuljetan suuria summia. Surettaa tuo lintu joka tuntee vain biisin ”huu-huu”. Kaktuksen lehteen on raavittu nimi. Puntareita on silloilla enemmän kuin puhelinkoppeja. Isoisä on ruskettunut siniseksi ja kellolasini sisällä on huurretta. Näen itseni tyynenä karussa maisemassa loppujen lopuksi.

Tiistai, 13. huhtikuuta. Viimeinen kokonainen päivä. Matkustimme lasipohjaveneellä Moganiin. Hennatatuointi tarttuu vuodevaatteisiin. Golden Virginia haisee paremmalta kuin vauvan takapuoli. En syö härkää aikoihin ja lupaus on helppo pitää. Ostin Europa-keskuksesta kumitissin, jota puristellessa stressi liukenee. BoraBoran tarjoilija sanoi: ”Te olette suomalaisia, eli haluatte maksaa heti.”

Keskiviikko, 14. huhtikuuta. Korteille löytyi postilaatikko. Maapallo pyörähtää planeetampana kuin ennen. En itke että tahtoisin kiittää, kun maapalloa ei voi kiittää.

RAVIT, MARSU JA SOHVA (23.4.04)

Nahkasohvan uuma tuoksuu raveilta.
Vesi haihtuu kankaasta, hartsi irtoaa kukasta
mutta me emme eroa.
Jos hommaan marsun,
sen takapää halvaantuu ja etupää lahoaa.
Kaiken huipuksi rakastun marsuun vasta silloin.
Etsin kadonnutta vääristä paikoista
jotta aika kuluisi, eikä tarvitsisi palata.
Joku ruskettuu kaukana täältä.
En tiennyt olevani vakoilija, en huomannut
että minulle maksettiin.
Haluanko tunnustaa muidenkin rikokset?
Yläasteikäisten enkelivillitys menee vähitellen ohi.
Löydän itseni asennosta
enkä muista, mistä pidän.

MISSÄ ON KAIKKI MITÄ RAKASTAN? (20.11.96–5.5.04)

Tuplat nostan ikkunaan, tuon sisään sylyksen,
poika juonittelee, hymyilen.
Leikin tätä hetken, kohta tuon ilmeen pesen.
Setä pojalle pakinoi, poika minulle pakinoi.
Korsi nousee tähkälle, hän kasvaa minun mittaan,
vastaan asettuu kun sovintoon jo taivun.
Vielä sedän kivijalan päälle konttitalon nostan,
lattian alle hautaan pojan kirjaston.

Missä on kaikki mitä rakastan?
Hän jos on poissa, on lähellä vähemmän.
Missä on kaikki mitä rakastan?
On kaikki lähellä jos on täällä hän.

En sure, kun ajattelen miten surisi minua hän
sitten kun olen kuollut, kun en tiedä, surisiko minua hän.
Setä legenda on hänelle, setä oli heikko ihminen.
Muutenkin täältä pääsee kuin tulipalon lavastaen.
Poika säästää minkä saa ja tahtoo täältä pois,
ennakkoperintöä säilyttää Vesterisen välissä
palatakseen kuin linnut joiden reitit oudot on,
poikani ladut ja haaveet myös, kun kätkee kuohunsa.
Hän karkaa minulta, minä karkaan kaikilta
jos kaikki sietävät näin vähän.
Juoru kulkee nopeammin kuin vieras lakin riisuu
ja totta on ennen kuin lumi vettä.

KESÄKUUN LEIKKI (2.6.04)

Mistä ei voi puhua, siitä ei haluaisi vaieta
koska salaisuus vanhentaa ennenaikaisesti.
En ole niin hyvä jäljittelijä
että osaisin olla toinen,
olen niin itserakas
etten haluaisi olla toinen.
Joel Hallikainen on vielä nöyrempi kuin Jani Wickholm.
”Koje” on mekaaninen, kylmän sodan aikainen
peltikuorinen laite.
Paikkaan välejäni Eurooppaan
eikä se ole välittämistä
vaan politiikkaa.

SADE JA PIDÄTTYVÄISYYS (28.6.04)

Autot suhisevat verhon takana.
Pilkon makkarajämät ja keitän perunat,
olen viikon pois enkä jätä mätänevää.
Ollakseni luonnon yläpuolella
pidättäydyn syömästä ja pitäydyn nälässä.
Valintoja ovat askeesi, kohtuus ja mässäily.
Yksi etsii kokouksista katsomusta,
toinen valitsee lukemiset takakannesta,
kolmas mittailee tuntematonta naista:
mutta entäs kun valot sammutetaan
etkä näe, miten suu puhuu?

VALA (17.5.–17.8.04)

Mistä et saa puhua, siitä et haluaisi vaieta
mutta olet jo salaisuudessa,
yleisöä he jotka eivät tienneet valmistautua.
Kaikki riitit ovat sinulle jatkokursseja.
Herkkyyys vaatii malttia ja harjoitusta.
Tähän liittyy ennakkoluuloja
ja sinut vannotetaan elämään
kuin et olisi valmistautunut
ja yleisö vannotetaan elämään
kuin se ei olisi nähnyt.

Enemmistö pyrkii vähemmistöksi,
se melkein jonottaa,
ei suojele itseään, eikä nälkäinen sääski,
ei toiseen vihitty vieraan sängyllä.
On uudet säännöt ja liikkumiskielto:
mies välttää kätönsä ja nainen puistoa.
Et saa puhua edes minulle, et saa tunnistaa minua.
Irtaudu ytimestä josta kerran sait elinvoimasi.
Nyt olet riski ellet samaa mieltä,
tämä on sinun kynttilä.

Jos hiiskahdat, joku takanasi hiihtää
vaikka sinun piti hiihtää viimeisenä.
Kultaan puettu huumattu karhu tokenee
kun kätesi sen olalle nostetaan.

Jos puhut, rakkaasi kenkään ilmestyy hius ja keittoon liuos.
Hänen kipunsa johtuvat siitä mitä luolasta ulkona teet.

EXITUS: SADUT SAMAN TEMPERAMENTIN LÄPI (3/03–21.10.04)

Olen ohjannut hyvät miehet huonoille teille
vain erehtymisen nautinnosta.

Olen ollut parraton tietäjä nähdäkseni
miten ulkomuoto vaikuttaa.

Olen ollut silminnäkijä olematta paikalla
enkä ole enneunistani varoittanut ajoissa.

Olen ollut oikeassa mutta väittänyt perätöntä
jotten vaikuttaisi täydelliseltä.

Sielun ummesta tirisee tietoisien alueelle informaatiota.
Sadut liukuvat toisiinsa kulkiessaan temperamenttini läpi.

Laadin pilkkusääntöjä vapautuneille ihmisille.

On tehtävä sopimatonta jotta se seuraaville olisi sopivaa.

Kuolevan viimeinen toive on teatteria
kuten sielunmessu ja pummin litania.

Virus ja bonuskortti ovat hakulaite ja vakoilija.

Pelleilyn ohessa tulee sanoneeksi jotain oikeaa.

En torju vaikeaa, etsin viimeistä hakusanaa,
elän loppuhuipennuksen jatkoaikaa.

Tiesulku murtuu ja leukahihna löystyy.

Tanssi on kaamea erehdys,
lennättää sopimattomat ihmiset toisilleen.

Jo ennen puoltayötä muuttuu kiesit kurpitsaksi
muttei kaikkien, ja väärät pariutuvat.

Vastasyntyneessä ei ole palomuuria

mutta bakteerit tekevät hänestä vahvan
ja sairastelut immuuniksi uusinnoille.
Rotuamme ei suojaväri pelasta.
Mokka ei jousta eikä muovi anna periksi.
Vaikka suhde muuttuu, ei kohde muutu eriksi.

Elämän parasta aikaako olikin
polvet märkinä pyöräily
kun ei tiennyt mitä on elatusmaksut.
En ole viikonloppuisä vaan lopunajan isä.
Luhistun kesken karaokekappaleen,
itken mikrofoniiin, itken naamarin sisään:
halusin vain nähdä rummut!
Olohuoneeseen tulee ilta
kun he elävät elämänsä loppuun.
Huoneeni säilytetään ennallaan kun räjähdän.

YHTYE KÄY TEKEMÄSSÄ KEIKAN

(VHDISTELMÄ KOLUMNEISTA "KEIKKAPÄIVÄN AAMU" (KALTIO 1/04)
JA "BÄNDI NOSTAA SELÄLLÄ" (KALTIO 6/04).)

Rumpali herää asettamaansa herätykseen. Hänen kasvonsa ovat väsymyksestä ryppyiset, iho pakkasen kuivattama, sielu katkeruuden samentama, aineenvaihdunta teenjuonnin vilkastama, jäsenet hierotut. Rumpali nousee istumaan ja yrittää nähdä eteensä. Yöllä pakattu reppu lojuu läppä auki. Repussa on näppylihanskat, Hifi-Ear-tulpat, esiintymisvaatteet (sisäpeleikengät ja kuviollinen pusero), sopimuspaperit sekä lyömäsoittajan elämästä kertova kirja. Kirjaan hän koettaa paneutua silloin kun ei ole ajovuorossa. Rumpali nuuhkaisee kumppaninsa korvaa, se tuoksuu unelta kuten koko puutalon parvelle raahattu runkopatja. Rumpali laskeutuu keittiöön ja laittaa veden kiehumaan. Hän työntää jalat tossuihin ja hakee postilaatikosta *Helsingin Sanomat*. Aamu näyttää siltä kuin sataviisikymmentä aamua vuodessa. Kaikkina aamuina hän ei herää tähän aikaan. Tänään täytyy, keikka olisi pitänyt perua kuukausi sitten jos sen olisi halunnut jättää tekemättä. Jos auto hajoaa tai yhtyeen jäsenellä on esittää lääkärintodistus, keikan saa perua. Siitä on esiintymissopimuksessa erityinen kohta: *force majeure*.

Kitaristi herää tyttöystävän lähtiessä luennolle. Termospullossa on kahvia. Kitaristi käy pesemässä hampaat. Mieli tekisi appelsiinimehua mutta se ei toimi hammastahnan päälle, täytyy juoda ensin vettä. Kitaristi laittaa kirjastosta lainatun levyn soimaan ja palaa hetkeksi sänkyyn. Hän muistelee keskustelua krouvissa studioäänittäjän kanssa. Äänittäjä aloitti iltalukion, sisuuntui kun äiti antoi pullon vuosikertakonjakkia jonka yli kymmenen vuotta sitten hankki poikansa ylioppilasjuhliin. Pullo jäi äidin kaappiin kun äänittäjä valitsi kokkilinjan. Kolmekymmentä täytettyään

äänittäjä päätti näyttää äidilleen, ehkä itselleenkin.

Suihkun jälkeen kitaristi ajaa parran. Soittokaverit ovat pyytäneet kasvattamaan kokoparran. Niin ei tule käymään. Kitaristi istuu keittiön tuolille ja kaataa mukiin puolet kahvia, neljänneksen maitoa ja neljänneksen kermaa ja pudottaa sekaan kolme sokeripalaa. Saman seoksen hän rakentaa 24h-huoltamoilla.

Laulaja herää basistin saaman tekstiviestin piippaukseen. Basisti nukkuu makuupussissa laulajan soluhuoneen lattialla. Patjan tieltä on raivattu litteäksi istuttu säkkituoli jolla laulaja ei tee mitään. Säkkituoli on huoneessa vain tiellä, henkilö joka siinä mieluiten istui on kuollut.

Basisti asuu eri kaupungissa kuin rumpali, kitaristi ja laulaja. Basisti kurkistaa makuupussin sisästä, irrottaa latausjohdon ja lukee viestin. Laulaja pukee sukat ja, katsottuaan ulos, myös mammarit. Laulaja varoo astumasta basistin scifi-pokkarille ja mittaa suodatinkahvin. Laulaja ottaa jääkaapista maidon, katsoo taas ulos, kysii takapuoltaan, murahtaa ”en tiä saatana” ja kertaa, keiltä artisteilta omistaa yli 20 levyä. Tästä puhuttiin aamuyöllä kitaristin ja äänittäjän kanssa. Basisti oli tuolloin tullut nukkumaan, laulaja oli antanut vara-avaimen. Puoliltaöin päättyneissä treeneissä yhtye sovitti tutuimpia laulujaan uusiksi. Tämän illan yleisö ei uusista sovituksista pidä, sen yhtye jo tietää.

Keikkoja on vuodessa viisikymmentä. Joinain kuukausina ei yhtäkään, levykiertueella viisikin viikossa. Keskiviikko on maalaisten lauantai. Hiihtokeskuksessa keikka voi osua maanantaille tai tiistaille. Sunnuntaisin on monessa klubissa bändin jälkeen jamit. Perjantaille saa pääkaupungista keikan vain kotimaan isot ja ulkomaiden keskisuuret. Alkamisajaksi on ilmoitettu kello 22 mutta yleisö tulee kello 23. Tyhjälle salille ei kannata soittaa. Bändi saa takuusumman vaikka asiakkaita olisi nolla, takuun ylityessä tietyn prosentin lipuista. Yhtyeen valtuuttama ohjelmamyyjä neuvottelee ostajan kanssa kiinteän palkkion mikäli prosenttisopimukseen ei päästä tai sitä ei kumpikaan pidä mielekkäänä. Kuukausia etukäteen laaditussa esiintymissopimuksessa mainitaan ravintolan nimi ja osoite, ohjelmanostajan ja yhtyeen edustajan yhteystiedot, roudauksen ja esiin-

tymisen ajankohdat ja jälkimmäisen kesto, onko ruokailu, onko majoitus, onko paikalla PA ja miksaaja ilman eri korvausta. Jos yhtyeellä on oma miksaaja, talon teknikko hoitaa mikityksen ja usein miksaaja monitorit. Sopimus kertoo, kuittaako yhtyeen edustaja palkkion käteisenä vai onko kyseessä ”pankkikeikka”. Ohjelmatoimisto ottaa bruttopalkkiosta vakio-prosenttinsa ja maksaa kulujen jälkeen verot ja eläkkeet, kilometrikorvaukset ja itse palkkiot. Kun ryhmässä on neljä jäsentä, miksaaja sekä valomies, kukin saa tuhannen euron brutosta viisi prosenttia eli 50 euroa.

Sopimuspaperit sisältävä muovitasku on rumpalin repussa kirjan takana. Rumpali ottaa nojatuolin päältä puhelimen laturin ja panee sen toppatakin sivutaskuun. Hän kirjoittaa tyttöystävälleen viestin ja kiinnittää sen magneetilla jääkaapin oveen. Hän pukee pipon, Thinsulate-käsineet ja turkisvuoriset saappaat ja penkoo takkinsa taskut, kaikki on mukana. Hän nostaa repun selkään, astuu ulos, sulkee hiljaa oven ja kävelee tuoreessa lumessa bussipysäkille.

Rumpali soittaa bussista kitaristille. He sopivat näkevänsä Tullintorilla kello 11. Kitaristi soittaa laulajalle, joka hoputtaa suihkussa seisovaa basis-tia. Laulaja katsastaa varusesineensä ja valitsee hyllystä matkalukemisen. Kirjat jäävät avaamatta, mutta koskaan ei tiedä. Laulaja käärii savukkeen ja koputtaa kämppäkaverin oveen. Vastausta ei kuulu, kämppis onkin yövuo-rossa. Laulaja istuu parvekkeen kylmälle tuolille, kiertää kurkkupurkin kannen irti ja karistaa tuhkaa purkkiin. Kun savuke on poltettu, on basisti tullut suihkusta. Patja ja makuupussi kääritään vaatekomeroon seuraavaan käyttökertaan. He pukeutuvat hiljaisina ja laulaja menee edeltä tilaamaan hissin.

Kitaristi on paikalla ennen muita. Parkkipaikalla seisoo kolme bussia ja muutama kuorma-autoksi rekisteröity pakettiauto. Ensin saapuva rumpali noutaa viereisen ravintolan tiskin takaa vuokra-auton avaimet. Hän antaa ne kitaristille joka avaa Fiat Ducaton sivuoven ja sijoittaa reppunsa jalkatilaan. Rumpali menee kauppaan. Basisti ja laulaja päättävät hekin ostaa matkaevästä. Rumpali valitsee kolme banaania, uudelleensuljettavan mehutölkin ja karjalanpiirakkapussin. Basisti ostaa kaksi Dallas-pullaa ja

tölkin marjarahkaa. Laulaja selaa läpi musiikkilehden ja palauttaa sen hyllyyn. Hän ostaa karjalanpiirakoita, filttäreitä ja kaksi puolen litran olutta. Toisen voi juoda mennessä ja toisen palatessa. He osuvat kassalle samaan aikaan ja kävelevät autolle. Kitaristi lukee musiikinteoriaa takapenkillä. Rumpali käynnistää auton. Basisti kertoo että miksaaja ja valomies odottavat treenikämpällä.

Kämpä sijaitsee kolmen kilometrin päässä liiketilan kellarissa. Soitto saa alkaa seitsemältä kun liike suljetaan ja soiton on loputtava kello 24, koska talonmies asuu yläkerrassa. Treenikämpän oven edessä on rekka, johon viiksekäs mies lastaa kolleja hissistä nokkakärkyillä. Rumpali jättää auton sivummalle. Kellarin portaissa laulaja on liukastua. Kämpän viereisessä varastossa valomies ja miksaaja pakkaavat valoja, ripustimia ja roikkia kuljetuslaatikoihin. Mukaan täytyy ottaa himmennin ja oma kaukokaapeli. Yhtye on esiintynyt ravintolassa ennenkin ja muistaa sen tekniset puutteet. Basisti kantaa laulajan kanssa hissien eteen litteän, liinoilla sidotun laatikon joka sisältää 24-kanavaisen mikserin. Kaikissa laatikoissa on kulmaraudat, kantokahvat ja lukkosalvat. Jääkaappipakastimen kokoisessa efekti-räkisä on lisäksi pyörät. Eilisten treenien päätyttyä kaikki soittimet pakattiin kantovalmiiksi. Soitinlaatikoista painavin on rippilapsen ruumisarkun kokoinen rumputelineboksi. Kitaristin käytössä on kaksi vahvistinkaappia. Hän voi pedaalia polkaisemalla päättää, kumpi soi, tai kumpikin. Kitaroita on kolme ja bassokitaraita kaksi. Yhdessä armeijan panoslaatikossa on basso-vahvistimen nuppi ja toisessa kaksi efektilautaa. Alumiinisalkkuja on neljä, niissä työvälineitä, varaosia ja mikrofonit adaptereineen. Valomiehellä on viides salkku ja se sisältää värikalvorullia ja valonheittimien kehyksiin valmiiksi leikattuja kalvoja. Rumpalin symbaalit ovat pehmustetussa kassissa, myyntipaidat pahvilaatikossa. ”Valkoisia S- ja L-kokoja pitää maanantaina tilata lisää”, rumpali puhelee laatikkoa pengottuaan. ”XXL:t ei millään vähene.” Hän nousee reaktiivisen artriitin syömää polveaan aristellen ja tarttuu pieneen laukkuun, jonka sisällä pyyhkeeseen käärityt perkussiot kävelyn rytmiin vaimeasti helähtelevät.

Miksaaja käy ylhäällä ja palaa kertomaan että rekka lähti, hissi on vapaa.

Isoimmat laatikot pakataan hissin perälle, jolloin ne ovat ulko-ovia vasten ja ensimmäisenä siirrettävissä lastauslavan kautta autoon.

Laulaja ja miksaaja avaavat lastauslavalla hissin ovet. Ducato on peruutettu lavan viereen pariovet auki. Efektiräkki, mikseri ja telinearkku siirretään auton tavaratilan peräosaan, sitten seuraavaksi isoimmat. Auton täyttäjät polkaisee lattialle sijoitettujen laatikoiden pyörät lukkoon. Täyttäjät pyytää tavaroita tietyssä järjestyksessä jonka toiset jo tuntevat. Mahdolliset kolot tilkitään salkuilla tai symbaalikassilla. Tila täytetään kattoon saakka. Tetris on rakennettava niin että paino jakautuu tasaisesti, eikä äkkijarrutuksessa mikään pääse putoamaan.

”Vähänkö mie vedän juustoaterian ko päästään liikkeelle”, kitaristi sanoo. Basisti painaa hissin ovet kiinni. ”Käytäksie vieläkään tulppia”, rumpali kysyy laulajalta, ”sulla tinnittää kolmevitosenä.” Kitaristi ja valomies käyvät tekemässä ”idioottitsekin” eli varmistamassa ettei mitään jäänyt. He lukitsevat ovet ja kipuavat autoon. Miksaaja ojentaa rumpalille CD-levyn. Rumpali kytkee soittimen tupakansytyttimeen ja sitoo paristokäyttöiset kaiuttimet nippusiteellä niskatukiin. Rumpali ajaa huoltoasemalle. Kun moottori on sammutettu, laulaja tarttuu dieselpyssyyn ja täyttää tankin. Rumpali käy maksamassa polttoaineen ja panee kuitin lompakkoonsa. Hän istuu ohjaimiin, odottaa että kukin on paikallaan ja ajaa väijymään aukkoa josta mahtuu liikenteen sekaan. Takapenkki kahisee takeissaan ja kengistä sulaa hiekkavettä huopamatolle.

ENNEN SYNTYMÄÄ (26.12.04)

Syntymääni edeltävästä ajasta on vähän sanottavaa.
Navastani kiristi kun kierähtelin kohdussa ympäri
ja muistan valon, tummanpunaisen valon
jonka luulin palavan kohdussa
mutta se kuulsikin ulkoa vatsanahan läpi
kuten suljetuin silmin näkee oranssina auringon.
Muistan kätilön pyyhkeen
kun pääsin turvapaikasta turvapaikkaan.
Vanhempia olikin kaksi: se toinen oli
koko ajan odotellut minua kohdun ulkopuolella.
Olin kymmenen pisteen runsastukkainen mieshenkilö
ja toistaiselta nimeltäni Taapro.

ERÄÄT YSTÄVÄNI OVAT MAISTEREITA JO (2/05)

Lukijat ovat seuranneet
kirjailijan vapautumista pakkomielleistään
joilla hän oli ratsastanut julkisuuteen.
Joskus kirjat jäävät pieniksi kuin kengät.
Joskus vasta ruunan eessä silmät aukeaa.
Päivällä vessan veto ei kuulosta melulta.
Harrastukset ovat niitä varten
jotka tulevat neljältä töistä.

TROPICAL COCKTAIL (15.3.05)

Käytyäni monikohtaisen ohjelman
palaan paikalleni
ja tarkka huomaa eleistä
että jossakin on oltu
enkä pyykin liikkeestä liikutu.
Märkiin käsiin hiuksia tarttuu lattiatyynyistä.
Koiria vinkuu kuin pyyhkisi kostealla peiliä
ja missä näen ruudun, siihen heti piirrän rastin.
Hoidit minut sinne mistä tulin
kun kaiteeseesi barbaarina toteemin veistin
ja kysyin: muistaakohan pehmoaasi vielä sinut?
Joka päivä kävit ja aina itkien lähdit,
soitit perään: joko nukun, ja onko hyvä mieli.

TÄYDELLINEN VIIKONLOPPU

(JULKAISTU TOIMITTAJAN NIMELLÄ AAMULEHDEN VALO-LIITTEESSÄ 8.4.05)

Perjantai

Harjoittelen huomista soolokeikkaani varten. Kävelen huoneissa kitaraa näppäillen, havaitsen että kitara kumisee keittiön kynnyksellä. Mitä siinä kohtaa on? Vessan ovi on auki, nurkkaan syntyy äänitasku. Ohjelmistoni on vuosilta 1992–1996, en enää pysty eläytymään silloisen itseni ajatuksiin. Ei sillä väliä, biisit ovat hyviä, kuin jonkun toisen. Illalla saapuu kylään anoppikokelas ja appikokelas. Tarjoan appikokelaalle Saku Tumen ja ryy-pyn Vana Tallinnaa. Kokelaat katsovat televisiota, jonka ääni on säädetty nollaan. He istuvat sohvalla kuin yleisö. Kiristän huuliharpputelineen ruuvia ja hymyilen.

Lauantai

Saan olla muutaman tunnin yksin. Sitten kummipoikani isä heittää minut Telakan eteen. Nautin kahvin, sätkän ja ilmaisjakelulehden kolminaisuudesta. Teen nopean soundcheckin. Keikkaan on seitsemän tuntia. Harjoittelen Martikaisen Jarkon kanssa tekemääme biisiä. Se on erittäin hyvä. Takahuoneessa käy muita illan esiintyjiä. Puhumme pedofiliasta ja Tom Waitsista. Promoottori jakelee jaloviinasiivuja. Tunna skivor, keikka on vielä edessä. Yhteisbiisimme menee paremmin kuin treeneissä. Lopetan oman settini maailman täydellisimpään biisiin ”Be My Baby”. Istumme takahuoneessa ja kuritamme pulloa. En ole täydellinen, olo on.

Sunnuntai

Nouden virkeänä kuuden tunnin unilta. Anoppikokelas hymyilee vinosti ja laskee kalkkunarullan pöytään. Tarjolla on myös porsasta, josta syön vain

läskireunukset. Nauhoitan kummipoikani ääntelyä kasetille. Hän ei kuitenkaan suostu sanomaan 'auto'. Naaman yllä huojuva musta uhkaava mikrofonin mykistää 15-kuukautisen hahmon. Nainen, joka ei ole minulle sukua, mutta joka asuu meillä, on lauantai-illasta uupunut eikä vaadi siivoamaan. Käyn parvekkeella hankkimassa syöpää ja menen hänen viereensä lukemaan *Soundin* 30-vuotisjuhlanumeroa. Siinä on paljon luettavaa, vaikka siinä ei lue mitään minusta. Olen saanut viikonlopun aikana olla esillä, piilossa, yksin ja yhdessä.

NIELENKÖ TODISTEET? (8.4.05)

Annos keskeltä jäi kylmäksi
kun uhri sen hiljaisena minulle lämmitti.
Jos paljastun, se annos reunoiltakin kylmä on.
Nämä uhriutujat ovat käsittelyyni itsensä tuoneet.
Hienotunteisuus on välinpitämättömyyttä.
Olen kokenut tarpeeksi ollakseni taas viaton.
Näiden karpästen aikana
en mitenkään nukahda lämpöiseen veteen.

Tahdon matkustaa paikkaan
jonka kauneutta en voi sanoilla kuvata
etten ala sieltäkin kirjoittamaan raporttia.
Joukko pistaaseja on kuin naiset:
jotkut eivät aukea, vaikka miten yrittää.
Puheeni aikana väkijoukossa seisoivat vakavat miehet
jota en kätellyt. Jälkiviisaana tiedän
että juuri häntä minun olisi pitänyt kätellä.

OPETeltu HELlyYS

(ANNA ERIKSSONILLE KIRJOITETTU, LEVYTTÄMÄTÖN SANOITUS 23.5.05)

Sinua ahdisti olla minun ainoa ystävä.
Ja kun muita sain, sekään ei ollut hyvä:
pelkäsit että löydän, mitä en etsi.
Täysin et ymmärtänyt etten väkisin pidä ystäviä,
en tukenani sinuakaan.
Jokin silti siirtyi minuun
ja jokin minussa otti sen vastaan.
Otin oman tilani, jolla olisit halunnut omaasi laajentaa.

Otin mitä sain, en mitään voinut taata.
Sinua kun aikani tuin, uskalsit muuta.
Mietit, mihin laitat käden, ettei tunnu kylmyys,
ja se tuntuu: sellaista on opeteltu hellyys.
Hätkähdimme erilleen, kun äitisi saapui eteiseen.

Sinä arastelit minua alussa ja lopussa.
Se tuntui hyvältä ja väärältä, kuin
polvella kutsumaton vieras käsi.
Matkustin vain paikkoihin, joiden kauneutta
en osaa kuvata, kannoin kalenteria.
Kun me olimme valmiit, ja
telineet tuskin taiteltu syrjään, jo astia läikkyi, ja
myönnän: kyllä siinä järkkyy kummankin maa.

Otin mitä sain, en mitään voinut taata.
Sinua kun aikani tuin, uskalsit muuta.
Mietit, mihin laitat käden, ettei tunnu kylmyys,
ja se tuntuu: sellaista on opeteltu hellyys.
Hätkähditte erilleen, kun ilmestyin eteiseen.

PONNAHDUSIKKUNAPRINSESSA (8.7.05)

Ponnahdusikkunaprinsessa, ilmestyit
kutsumatta väärällä nimellä, kohtuuttomassa asussa.
Palelisit muualla kuin studiolamppujen alla.
Minkä tyylinen suunnilleen olet, ja tietääkö tästä tutut?
Litistyvätkö sieraintesi kyljet kun liikutut?

Ponnahdusikkunaprinsessa, eivät vanhempasi
sinua siksi rakasta että olisit hyvä tyyppi
vaan koska ovat tunteneet sinut aina.
Yhtä vähän imarteleo olla se viimeinen jota kysytään ulos.
Ja kun yrität pitää hauskaa, joku katsoo silmiin.

Ponnahdusikkunaprinsessa, vaadittaisiin järjestelyjä
että aina antaisin sinun puhua loppuun.
Soita, jos etsit lapsetonta, rauhatonta miestä
joka hyvän viinisi tönäisee hienolle matollesi,
mutta älä soita, jos ponnahtelet muidenkin silmiin.

JAKO KAHTEN JA KONTAKTIMETRI (5.1.04–1.8.05)

Odotan, kunnes vaikuttaa yhdisteet.
Kannan verhoamatonta asetta porrashuoneessa.
Turhan myöhäinen rehellisyyskohtaus:
käsiä kuvotti ja pelkäsin että tästä se lähtee.
Tyynyltä et vierasta hiusta ehdi löytää
kun suihkuverho tarttuu selkään.
En laske kenenkään varaan mitään.
Nautinto erehtyä kerran ja isosti.
Näet minut, mutta en ole täällä.
Kontaktimetri häämöttää,
se raja jonka viimeinen sietää.
Kosketin naamaria varovasti,
naamarinalle hikoili naamarin alla.
Mihin kyky yltää,
on myöhäistä olla kiva kun joku sitä pyytää,
kun kuviot mykistyy,
kun sydämen viesti mykistyy.
Kaikki sietävät vähemmän kuin tämän.
Löytyykö niin puhdas oppi
että sen ehtii pakomatalla omaksua?

SATEITA DALMATIASSA (BAŠKA VODA, KROATIA 20.–27.8.05)

Soitan kentältä äidille. Hän sanoo: jos koneenne putoaa, kaikki on anteeksi annettu. Sen verran olen häntä vastaan rikkonut, että hän ei *pyydä* mitään anteeksi. Kentällä haisee lentopetrooli ja syljen savukkeeni sammuksiin. Ensiksi hihnalla tulee Ukrainan laukut. Hotellin nimi kerrotaan bussin pojalle, jotta hän osaisi pakata laukut itseään helpottavaan luovutusjärjestykseen. Vuorten takia säätiedotukset eivät täällä päde. Mäkeen on louhittu 70 porrasta Apartementos Rossoon. Talot ovat kiveä, keskeneräiset punatiiltä, rinteessä törröttää vinoja kantoja. Rakentajat kavensivat kaikkea jotta kylä mahtuisi rantaviivan ja vuorensinän väliin. Vuoret ovat jyrkkiä, naiset hoikkia. Leveimmän eli rantakadun varrella on märkä trampoliini, tanssikoroke ja kahvila joka ei näytä siltä että myy leipiä. Leipomosta valitut burekit murenevat rasvapaperin väliin. Oliivipuun alla seisoo Fiatin lisenssillä koottu Zastava, penkit keltaista tikkitoppaa ja tuulilasissa peitto. Betonilaatassa on lehtien varjo kun aurinko saapuu. Rinteessä serpentiinitie nousee PRIVAT umpikujaan, portissa vahtikoiran kuva, autokatoksena ristikko jota viinirypäle kaulailee. Muurin päätypatsaalla on miekka ja vaaka: miehen tarpeet kosiomatkalle ja kaupankäyntiin. Kroatia pääsee kauppaliitto EU:n jäseneksi kun bruttokansantuote nousee määrätylle tasolle. Paikalliset viinit ovat hyviä mutta eivät muualla tunnettuja. Viineistä tunnustan laatikko- ja kierrekorkkiini. Uskon sattumaan ja eksymiseen. Ostanko tamburitzan: mitä eksoottisempi soitin, sitä nopeammin sitä oppii soittamaan ja sitä nopeammin sitä on soitettava. Nevadan hiljaisuus ympäröi Las Vegasia, sikailukarsinaa kaukana jokaisen kotoa. Länsi-Berliiniin pääsi vain lentäen. Tahdon tanssia tansseja joita Shakira tanssii, Essi sanoo, häntä kiinnostaa bailatino ja minua bailando. Arpeni vaalenevät auringossa. Ensi vuoteni on välivuosi, kuten viime vuosi. Trafikan

myyjä luulee minua saksalaiseksi: *sieben und zwanzich!* Annan hänen poimia rahat kämmeneltäni koska me saksalaiset hävisimme sodan. En muista sanoa *please*. T-paidassa lukee ”No Silicon”. Silikonirinta ei valahda selkämakuulla kainaloon. Tanoreksia on brittituristien tauti. Halvin sukellusmaski on ”adult small for narrow faces”. 22 vuotta palvellut kello unohtuu ranteeseen kun syöksyn uimaan. Kun jalat eivät yllä pohjaan, se on eri maailma. Annan aallon viedä kuin kirppua, selkä aallon solmun alla, noudan jalasta kirvonneen tossun maski vuotaen ja suola haavoissa kirvellän. Seuraan läpikuultavaa kalaa ja jäätelönvihreä sankkenee edessä. Käänän isoa kiveä, sen alta merisiili pistää sormeen. Maski täyttyy ja hapuilen pintaan. Aallon ääni silloin kun suortuva liimautuu maskiin. Rantavedessä keinuu pikkuhousunsuoja. Ilma kuivaa ihon ja kitalehdessä on lämpimän suolaveden muisto. Tuoksuva meri kuormittaa hajuaihtia ja lirisee rantamuurin halkeamista takaisin. Uurteinen pappa ottaa kolme kolikkoa luolavessan käytöstä. Kallioon rakennettu suolattoman veden suihku kuulostaa kuin polkisi ilmaa patjaan. Uintipoijun takana etenee liukumäellä varustettu polkuvene. Koristesoralle olisi markkinoita mutta poika rupesti hedelmäveneen soutajaksi. Kun aalto kohtaa sileät pikkukivet, ranta helisee kuin koru. Kastuessaan kiven pinta herää, haen kivistä kasvoja ja piirtelen niihin. Kuuro kiertää aurinkotuoleja kädessään monikielinen laminoitu pahvi ja noukkii kohta pehmolelun johon emme reagoineet. Toisin maustettu on täkäläinen taivas. Keräämme tavarat ja kävelemme ravintolaan. Puhkeaa sade ja tarjoilijat pullistavat ruuvaustangolla markiisista veden ja ruuvaavat ne kokoon, keräävät istuintyyny ja jäätelölistat ja kaatavat tuolit nojalleen. Tytöt kaapivat pressua jäätelötiskin suojaksi ja huudahtelevat kyyryssä, kädet kuin koskettimilla. Poika kiipeää suojaamaan tuulettimen sähköliitäntän. Vuoren takana välähtää, ensimmäiset järähdykset, Adrianmeren sini yhtyy taivaan sineen. Sähkövalo katkeilee. Palmu liikkuu puuskissa kuin aivastelisi. Kadulla juoksee nauravia ihmisiä. Orpoleikki, kun metrin päässä on märkää. *Assorted vegetables* on riisiin piilotettu salaatinlehti ja paistettu tomaatinkuori. Kastunut pöytäliina ei hulmahda. Mitä kaikkea ehtiikään pyydettyään laskun. Kiivetessämme hotelliin taskulampun

kiila karkottaa askelmilta sammakot. Käänän vihreähoitoisen kuoraisen jaloilleen, siltä oli usko jo loppunut kun tulin. Huoneessa kuuntelen myrskyä ja luen Juha Seppälän *Kuun nousua ja laskua*. Pohjimmiltaan kaikki Seppälät ovat samanlaisia, hyvällä tavalla. Kylmä pohjoistuuli Bora ilmestyi, aurinko tarttui mustaan rullaverhoon ja hyppäsi Adrianmereen. Tuolinjalan vinkaisu on jyrähdys. Lakanan kokoisia äänettämiä salamoita. Pimeä putoaa, hehkulamppu väpättää ja taivas käy vaaleanpunaisena. Vedän parvekepyödyän sisemmäs. Ukkosen seuraaminen palkitsee vain sattumalta: kun vilkaiset muualle, salama on Monzan radan muotoinen. Sisälle kuulen enää räystää.

Herään silmäluomiesi lapinaan. Suihkun tiiviste heittää 45 astetta, joten silmä kastuu kun pesen kainalon. Parvekkeen lukko on alpakkaa, silkka lelu. Hyvän lukon käsittelyssä ei tarvitse erityistä tekniikkaa, eikä oikeusvaltiossa pelätä miten puhuu. Makarskan kauppakeskus on autiampi kuin Rovaniemen Sampo-keskus. Pappa kulkee lapsen kanssa pizzeriää ympäri. Se käy hiukan vaikeasti, niin kuin lähestyisi kirjahyllyä oikealta. Taisin puhjeta sinua rakastamaan kun näin pökkäriesi selkämurtumista että olit ne lukenut. Vessan ovi aukeaa väärään suuntaan eli turhaan odotin kun vessa oli tyhjä. Rantaköy myy stringejä joiden etumuksesta lukee ”PMS – back off” ja ”Slippery When Wet”. Ihmisellä on maku kun hän ohittaa muodit. Lehmänpaskan hajua minä maailmasta jään kaipaamaan. Ranta-baarissa soi Dylanin *Desire* kun tilaan gin fizzin.

Matkustamme bussilla Omishiin. Kyltti osoittaa patikkareitin merirosvojen torniin. Osa rosvoista piti kylää nuhteessa kun loput sovittelivat kiviporrasta rinteeseen. Kun opastetulla matkalla omatoimimatkailee, jalan alle osuu ylikypsä viikuna. Haluanko tietää miten olosuhteisiin nähden voin, suussa viinirypäle? Miten pääsemme takaisin Baška Vodaan? Kellotaulussa leviää keltainen läikkä. Odotamme bussia Omishin mutkan ulkokaarteessa kaksi ja puoli tuntia, eväänä puolentoista litran muoviolut, tämän ajan olisimme voineet viettää hyvänsuovassa joskin palvelultaan epävarmassa ravintolassa. Makarska Rivieran asukkailla on rahaa elää talvi-kausi itselleen kun huiskivat kesän pää kaltaisteni perseessä. Britit pääsivät

Dodge Vanissa leirintään ja tyttö totesi: *there are no taxis, apparently*. Hän ei kärsi kivihiihtalueen ihottumasta. Viljelen niin paljon anglismeja että saan varoa, kun en halua tulla ymmärretyksi. Myös Essiä on luultu saksalaiseksi, täällä on käynyt suomalaisia vasta vuoden ajan. Jokaisella on ollut The Cure -vaihe. Nousemme Splitin-bussiin ja paitahiha Hasselhoff panee pystyyn lipputarkastuksen vain meille kahdelle. Radio mykistyy tunnelissa. Rinteillä on kivivyöryverkkoja tiiliä painoinaan ja kuivia sitkeitä pensashäkkyroitä joiden odottaa syttyvän itsestään. Minulla on Bosnia-Hertzegevinan Coca-Cola Infon numero. Ihmiset vaikuttavat rehellisiltä mutta siinäpäähän vaikuttavat. Splitissä rakennettiin alkuperäispiirustusten mukaan kaljuuna. Raha loppui ja mastot jäivät puuttumaan. Turisteja kuljetetaan kaljuunassa jota moottorialus hinaa, näin hankitaan mastorahat. Rantabaarin istuinpäällisissä on teleoperaattorin mainos, terassin kattona harjamarkiisi, harjalla tuulettimet. Puolikkaan ananaksen sisus täytetään sitruunajäätelöllä. Kalasanastoni on aukkoinen, mitä on *sirloin*? Katolisen maan vessassa on kondomiautomaatti ja kioskissa paikallista pornoa. Diocletianuksen palatsia on vuosisatoina laajennettu niin ettei palatsimaisuus ole enää todettavissa. Labyrinttimaisuus ei ole palatsimaisuutta. Portin päällä keikkuu pikkukissoja hännät pystyssä. Yhdessä viikossa teksti ei ylitä turistikynnystä. Siltikin *Aksel Sunnarborgin hymyn* Praha-tekstistä huolitettiin katkelmia kohta ilmestyvään kirjaan [*Praha – kirjailijan kaupunki*, toim. Jussi-Pekka Hakkarainen]. Lisäksi Valitut Palat julkoo virnailujani mietekokoelmassaan [*Tässä ajassa*, toim. Kaija Valkonen]. Meiltä on tulossa niin hieno levy että sen merkitys havaitaan heti. Tiesin tämän jo lokakuussa kun oli vasta nimibiisi, ”Missä on kaikki mitä rakastan?” ja ”Ruukunvalajat”. Seuraavan romaanin kuvio on tiedossani: kirja tapahtuu lokakuuisena lauantaina ennen kunnallisvaaleja. Ostin pitkiä sätkäpapereita. Skootterissa istuu kolme pituusjärjestyksessä. Taas lähestyy ukkossade, se tietää terassimarkiisien vipuamista. Tarjoilijoiden hoppu sateen alkaessa tiivistää toverihenkeä. Ukkosen jyrrähtely on progea ja Sabbathia. ”Dalmatia Special” on lihaa ja umpignoccheja.

Istumme Dubrovnikin-bussissa. ”Herra Leo” ajaa ja suomalainen opas

selostaa. Bosnialainen yhtye on tehnyt lauluja Matti Nykäsen urasta. Näen osteriviljelmien poijurivejä. Vierekkäisten tekojärvien yhdyskanavat ovat Yoko Tsunoa. Lahjoitan kuonani Bosnia-Hertzegevinan viemärijärjestelmään enkä maassa muuta tee: Bosnia-Hertzegevinalla on yhdeksän kilometrin rantaviiva keskellä Kroatiaa, sisämaasta työntyvä suikale, ja sillä kohtaa Kroatia jatkuu saarissa. Isoa satamaa ei tuon suikaleen kohdalla kuitenkaan ole. Ulostamista ei voi ulkoistaa ja kuljetukset eivät lopu, kyyditykset, vaikka maa olisi rikasmultainen ja omavarainen. Dubrovnikin kattotiilien mallina on käytetty miehen reittä ja reiden mukaan tiilet yhä muotoillaan: sodan jälkien paikkaus jatkuu. Dubrovnikiin valittiin herttua kuukaudeksi kerrallaan. Kuljen kaupunginmuurin ympäri ja näen pikkupihassa kukkien keskellä keppeihin työnnettyjä palaneita nukempäitä. Muurissa on aukko kalliobaariin. Jänteviä nuoria loikkii jyrkänteeltä kimaltavaan mereen. Onko sattumaa, että elokuvan *Kauas pilvet karkaavat* ravintola on nimeltään Dubrovnik: piti pintansa, kunnes olosuhteet sortivat.

SITÄ MINÄ PELKÄÄNKIN ETTÄ TULISIN ONNELLISEKSI (4.11.05)

Yöhuoltamolla Tomi keskeyttää pajatsonpeluuni, laskee olalleni märän käden, tuli vessasta. Jos panee pyyheautomaatin eteen metronomin nakutamaan, rulluttaako liiketunnistin pakan tyhjäksi? Voisin jatkaa kunnes pelirahapussi on tyhjä. Kun osun keskiportin kakkoseen, valo välkyttää kahtakymppiä ja raksuttaa kahden ja neljän väliä. Peräaukko suipistuu pettymyksestä kun tyrin. Eritän sylkeä kuin peto ja ravistan rahapussia.

Kun tämän lakkaisi, yöpaluut keikoilta joilla tekniikka pätki ja kustessamme nimiämme hankeen tiesimme jo että nimi jää kesken, kulut haukkaa palkan ja huomenlahja on hapan hengitys. Kun lakkaisi sen ja kokkaisi työstä palaavalle vaimolle: tehdäänkö vauva ja miksi jo ei, alan olla vanha etkä tajua että haluan tehdä sinut onnelliseksi, heität pois sellaista mikä voisi taas yhdistää sinua kavereihisi, joiden elämä jo muuttui. Jälkiteollinen yhteiskunta ei tarvitse lapsia koska vanhempien ammateissa ei voi jatkaa. Keikkavuosien raatamista on kannatellut ystävyys, ja joskus se väkisinkin lakkaa, tämä kaikki.

SIVU PÄIVÄSSÄ (8.11.05)

Alan päästä kalenterista ja kellosta. Joka ilta vedän kymmenen leukaa että voin kertoa muille. Joka päivä kirjoitan yhden sivun mitä tahansa. Voin äksätä sivun, kolmetuhatta x-kirjainta, mutta sanoissa perätysten on edes vähäinen mieli. Mieleen tulee aina jotakin kun naputus ei saa tauota. Ajattelen että jonkun vauva herää jos keskeytän, tai kuin polkisi pyörää jonka dynamo tuottaa kirurgiselle osastolle sähkön. Pidän riman alhaalla ja huomaan ettei rimaa ole, siitä vain rynnistän. Sivun päivässä vie viisi minuuttia. Luettelen muistamani vaatekappaleet ja menettämäni ystävät. Pysyn vireessä, hyppään sängystä reippaana tyttönä, raotan verhoa ja huomaan keksineesi jopa aiheen. Päivittäisliuska ei vielä ole aihe, ei vankilakaan koska olen nopea. Se mitä tein on mitä tulee. Istuin korsettiompeleijan kanssa turkulaisessa sporttibaarissa. Arvaan mitä valtamerta tarkoitat. Kävelen näillä kävelykaduilla näillä kävelysauvoilla. Jos bussi menee ohi, en katso sen numeroa. Jos unohdan lotota, en katso arvontaa. Herkkyys häipyy kun muudit ei vaihdu. En esitä ketään kun en salaa mitään. En voi ensin ottaa täysihoidtoa ja sitten puolihoitoa. Alapuolella taivas ei venaa, sokea lapsi ei lööpeistä järkyty. Kannabiksen ja fantasiakirjallisuuden harrastajat näkevät niissä vain hyviä puolia. Teen muistetun nimestä jonka vanhempi valitsi ja kastaja hyväksyi, mutta vaikutusta ei voi tehdä, jos kaikkeen on lupa. Varma tapa menettää rakkaus on muuttua turvalliseksi. Nauruni on pakotettua hohotusta kyynelten läpi. Valitsen *Yes to All* ja tiedostoni katoavat. Kyllästyn siten kuin kyllästyään, annan hyvienkin juttujen raueta.

PAHA PAIKKA (23.11.05)

Ystäväni nauravat
jos kysyn, onko hätä
ja irrottavat puhelimensa akun.
Unessa valo ei sammunut millään,
juoksu on kahlaamista,
joudun ahtaaseen putkeen
ja mieli räjähtää.
Pelkään katsoa, kuka se on
kun puhelin illalla soi.
Tuntematon numero on toimittaja.
En ole pahassa paikassa
mutta kauhu tavoittaa
jos pysähdyn.
En ota muita vastaan
kun Vakauttaja kutsuu nimeltä.
Putoan taivaaseen
enkä toivo tämänjälkeistä elämää.

FAULKNERIN LUKIJA (1.2.06)

Ajatus karkasi, mutta kauanko sitten jo,
olisipa kirjoittanut niin että heti ymmärrän,
luen parvekkeella kun lauhtuu,
jokainen lumeton päivä on voitto,
kevät sittenkin kohta ja
aurinkolasit parvekkeella valmiina,
ei,
kyllä Faulknerin olisi pitänyt kirjoittaa
vähemmän tiheästi, nopea lukija jää jälkeen
eikä kukaan kysy, onko kirja hyvä:
muut lukevat kirjoja joista nyt puhutaan.
Kun älyt lähteä, pääsen älyämään tätä.

IKÄNEIDON ALLEVIIVAUKSET (27.2.06)

Esiinnyt pää nykien kuin pulu,
täriset kuin mikroskoopin lasilla solu,
puhut Porkkalasta, miten sinne taas näki junasta,
alleviivauksistasi näen miten ajattelet,
kauhistut kuolleiden lehtien kaaosta,
harvennat ja typistät ettei kasvi verhoon koske,
otat osaa aina kun voit ja viet kynttilän
tuntemattomien onnettomuuspaikalle,
leivät kevään juhliin talvella pakastimeen
ja annat joululahjaksi joulukoristeita
ja näytät hautajaisissa vainajalta.
Kaatumisen takia et viikkoon voinut pestä tukkaasi.
On hyvä että ennen sotaa totut
ettet aina sitten voi.

KEVÄÄN ETENEMINEN (5.5.06)

Seurasin kevään etenemistä
kun metsä oli käynti käynniltä omempi
ja keltaisesta nousi vihreä, kyykyssä katsoin
(*monensissako froteesortseissani?*
olivatko froteeta vain ne yhdet?) kevättä
kuin ihmettä joka toistuu
joskaan ihme ei toistu.
Tänään poljin laituripaikat
eikä illalla tarvitse sadatella,
miksi aamulla noussut
kun nousin,
ulkona päivä ei tuhlaudu,
näin veneitä laiturissa ja aalloilla,
riitelevän nuorenparin ja
tankkiauton takana tötterökeksin muruja.
Poljin rauhassa kun ketjut ovat rasvaamatta,
kumi lussu ja pultit kiristämättä,
neiti nyhti lehtiä mustan villakoiran otsasta,
en surrut, minua vastaan on rikottu ja minäkin
olen antanut väärän todistuksen,
menin mutkasta ja laskettelin kotiin.

KUPARINVÄRINEN LAASTI

(NILIKIN UNIKOHTAUKSEN (S. 37–38) ALKUVERSIO, 23.8.06)

Käännyit joka neljännellä askeleella, tukka kävi liikkeen, sinulla oli viikset. Polku katkesi hentoon porttiin. Vain lankahaka piteli sitä. Kuoropukuiset tytöt liikkuiivat muurilla ja työnsivät kuparinväristä laastia kivialttarin rakoihin. Isä johdatti minut huoneeseen, hän oli tullut aidan alta. Pöydällä oli vanha tietokone. Markanhan se maksoi, isä muistutti. Mutta kyllä siihen säästettiin, minä huomautin. Isä takoi näppäimistöä nykkeillään. Näin sitä kirjoitetaan, hän naurahti. Kumarruin koneen ylle. Mitä näppäimiä isä löi?

Käännyit kun kohdalle sattui helpompi askelma. Olit pyyhkinyt viiksesi kämmeneen. Alttari eteni. Et ehtinyt puhua kun katsoit mihin astut. Kävelisit hitaammin, mutta en sanonut. Tuntui hyvältä vain arvailla mitä aiot. Sinua ei ole ulkopuolellasi, parhaassakin tapauksessa sitten alkaa minä. Tukiasi on kiiltävää kuollutta ainetta. Muurilla temppeilu ja laastin sekoitussuhteiden kokeilu olivat laukaisseet jännityksesi. Minä olen jännitettävä vieras. Olet tottunut isääni ja valmis leikkiin. Näen että olet häntä jännittänyt, mikrotietokoneiden maahantuoja. Sen kerran kun raiskaaja osui polulla vastaan, antauduit heti ja häneltä meni sisu ja aikeesta maku, hän pakeni etkä tavallaan antautunut. Tapahtuiko se täällä, oliko joku tuttu? Oli tietenkin, vastasit. Askelmat loppuivat. Kunnostakaa portaat, toistin. Viistävät askelmat kuin rosvolinnoituksessa jonne kiinnitettiin kaide turistien kulkea. En löydä kohtaa jossa ei lasin alla jotain lukisi. Linnoituksen sisään laskeva ritaläporras, kaljapahvia, ampuma-aukoista näkymä jokirantaan ja sillan varjo. Surullista nähtävää ovat valloitetut kohteet ja kesytetyt eläimet. Elämästä ei saa kadota pelko, eläimestä saa. Ilman uhkaa ei ole tarmoa. Miten ehditte suojiinne jos saatte vihollisen?

Kaikki viholliset ovat jo sisällä, vastasit ja johdatit luolaan. Kynttiläpussi roikkui hiiriltä pois. Arvasit että huuleni ovat sinetöidyt vain seuraavaan kohtaukseen. Osoitit piirrosta takaseinällä. En pitänyt sitä salaisuutena koska en voinut jäljentää sitä mieleeni. Sitten kolme viivaa muistutti jostakin. Luolassa ei tuullut, tukkasi asettui ja menit levottomaksi: tukka on leikattu niin että se hyötyy liikkeestä, ja kun kampaajasi mukaan profilisi on uljas, on sivuttain kulkeminen eduksi, siksi kierrät muuria. Pyysin sinua sytyttämään toisen kynttilän, ehkä ymmärrän piirroksen kun se on kahta puolen valaistu. Tuhahdit: symmetria ei sitä avaa. Ajattelin siittää omaisia jotka huolehtivat minut taksiin. Kun naiset kantavat kohduissaan uusia minuja, myyn parhaat vaatteeni ja odotan että kaapin rumin on muodissa. Pipon vaihtuessa muutun tosimiehestä ihanaksi pojaksi. Jos jotain vihaan niin lyhyttukkaisia miehiä, kuiskasit. Eikö mentäisi valoon, anelin, kynttilä kirvelee enkä ymmärrä piirrosta, vaikka pidänkin lauluista laulujen sisällä. Olit pettynyt, somistanut vähitellen luolasi, odottanut kaltaistani. En ole kaltaisesi, sanoin ja tartuin hartiaasi. Hypähdit kivelle ja sanoit: odota nousuvettä, köydet ranteissasi eivät hölly vety. Kynttiläpussin koukkuun yllät nirhaamaan köyden vasta kun kellut sen korkeudelle. Kuka minut sitoisi, isäkö, hänellä oli vihittäessä ropponen sieraimessa ja pappi kehotti niistämään, onko isä kertonut? On, sanoit, ainoa mitä hän häistään muistaa. Pitelit köyttä ja yhden kynttilän valossa hymysi oli irvistys, tai irvistit. En pidä sitomisleikeistä enkä nousuvedestä mutta minulta ei kysytty. Kulkusi oli kahlaamista kunnes kuulin etääntyvät märät sandaalit. Muistin suuaukkoa ympäröivän terassin ja siitä lukeneeni. Se on maailman vanhimpia parvekkeita, osaksi painunut maan sisään ja siksi sitä luultiin kellariksi. Parveketta on pidetty poterona tai tornin huippuna, reiät muistuttavat ampuma-aukkoja. Reikien juurelta kerättiin analyysinäytteitä ja ilmeni että reikien läpi kulki ammoin kukkalaatikon koukut. Koska itse rakennus ei ole säilynyt, ei tiedetä, kuinka korkealta parveke on pudonnut. Erään tulkinnan mukaan taloa ei koskaan ollut: valmis parveke jäi odottamaan hinausta toisaalle. On vaikea sanoa, rakennettiinkö parveke tuulettamista, tomuttamista, toipumista vai agitointia varten. Pian ainut kynttilä sammuu.

Kahlasin korkeammalle kivelle. Millä tyttö peitti suuaukon? Huusin ja kynttilä sammui. Tunsin kylmää pääläella. Aavistin ylläni kuilun, ehkä kaivon. Jospa päähäni laskeutuu ruokahissi, salakuljettajien kyljestä avoin laatikko? Oli tullut kylmä, vesi tuoksui eikä vaikuttanut nousevan, tämä oli teatteria ja löytäisin ulos. Vesi ei voi nousta kattoon. Kaiku olisi nyt arvokkain palaute. Kunpa näkisi yhdellä kertaa kaikki elämänsä haavat. Kunpa näkisi. Oli pimeää koska silmissä näkyi värejä. Siirryn sinne mistä uskoin tullemme. Sinun mieliksesi jäin paikalleni kun lähdit. Minuun kytkettäköön isäni laite, joka tietää mitä olen unohtanut.

Kun pilvikerros hajaantui ja salli auringon valistaa kasvonsa, vaihdoin kevyempiin. Veden lämpö yllytti ystäväni yliarvioimaan voimansa ja uimaan linnoitukselle. Muistan tämän olematta kytkettynä kojeeseen. En syytä itseäni koska kielsin häntä ja hänen vanhempansa tuntuivat uskovan todistukseni. Suruun, jota he selvästi tunsivat, ei siten päässyt kiinnittymään sekin taakka että ystävää olisi syyttäminen pojan heitteillejätöstä. He taitavat muistaa että kiidätin hänet ensiapuun kun liekkiimme levisi ja tarttui.

Aukon piti olla tässä. Luola saattaa olla laajempi, jatkuvasti yllättyvä kämmen. Ilman laatu heikkenee. Vastasyntyneen vahvoja sierainkylkiä olisi miltei mahdotonta painaa yhteen. Sydän ei tahdonvoimalla pysähdy eikä veri suoneen seisahtu. Isä, mikrotietokoneiden maahantuoja, ei sairautensa puhjettua pitänyt elintapojaan dramaattisina valintoina. Mitä ystäväni olisi saavuttanut jos olisi jaksanut uida linnoitukselle? Osoittanut että jaksaa, enemmänkö minulle kuin itselleen. Tuskin hän olisi asteikossani monta pykälää kohonnut. Hän ei ehtinyt tietää, että listaan ihmisiä.

VIERAITA ODOTTAESSA (1.12.2006)

Lipun naru hakkaa tankoa vasten.
Ei se tikka olisi voinutkaan olla.
Korva on lukossa,
villasukat kostuvat portaalla,
menen sisään ja sytytän pihavalon.
Kohta heitä alkaa tulla.
Jos odottaisin ulkona, erottaisin
lämmönjakokeskuksen huminasta
auton huminan.

2007:

IIRIS

KÄSITYS VIISITOISTAVUOTIAASTA (16.2.07)

Pitikin syntyä näin myöhään, mutta minkä äiti
nuoruudelleen mahtoi, enkä sitten olisi minä.
On oma asiansa, kannattiko minuksi tulla, vaikka
sisäerityksen takia 1991 oli maagillinen vuosi,
näin maton hapsut niin kuin en myöhemmin.
Sisälläni puhkeili rikkauksia, niinä ne koin.
Ei ollut unelmaa jota en olisi voinut toteuttaa,
tärkeä pääsi kynänpiirrolla talteen.
Haaveilin elämäntyöstä Rengin kasvojen
uupumattomana jäljentäjänä.
Kasvava tuotanto valmistui kansioon,
en hakenut tyttöjen tai tytön huomiota.
Olin vain osittain tietoinen siitä mitä tein.
Paratiisi alkoi haihtua kun lähdimme keikoille.
Paikallisjulkisuus sekoitti paperit, kunnes
suljin ikkunat Eurooppaan ja rauhoitin.
Mutta Kärpästen Herra, kuka meistä hän oli?

MUISTAISIT MIKSI (TILANNE 22.5.07)

Saunassa joka toinen on runoilija ja jäähyllä ajattelija.
Rakastunut hakee sanoja ilmaista se yksi asia uudella tavalla.
Eronneen korvaan iskelmät juttelee vain hänelle,
ensi kertaa todella.
Puoliväliin kolmeakymppiä jatkuu aivojen kehitys.
Sitä ennen olemme idealisteja ja sekaisin.
Onko vilunkia jos totuutta pehmentää?
Verkostoidu, tai itsesi nurkkaan maalaat.
En aivan nuole, jos ei se kaukanakaan ole.
Olen samaa mieltä sen kanssa joka ojentaa kynän,
uusi järjestys vaatii venyvän moraalin.
Sanotko esimiehelle kaiken mikä mielessä kuplii?
Vakuuttelet, että olet sinäkin kärsinyt.
Omistajan poika ennen pitkää onkin
kun jatkaa isänsä työtä päin helvettiä
valittuna tehtävään itsestään selvästi
tuntematta silti liike-elämän lakeja.
Ehtivätkö isämme nauttia eduista joita itselleen junailivat?

UUSI PONI (TILANNE 22.5.07)

Oli kaksi juttua kesken, toinen lopetusta vailla,
toinen niin alussa etten sitä vielä kunnolla lukenut.
Hoin nimeä että unohtaisin edellisen.
Mitä hyvänsä ponini pyysi, sanoin ettei se käy.
Niin kauan kun se sokerini syö,
ei se sitä ja minua liikaa voi kehua.
Julistauduin Vuoden Ohjastajaksi ilman näyttöä.
Ennen ei huonohampaisinkaan rytmiini talttunut,
kuukausien jälkeenkään ei satulointi onnistunut.
Poniani eivät muut saa edes vähän kokeilla.
Se ei sydämeeni näkemään pyri
eikä siellä olekaan sopivaa nähtävää.
Älä katso silmiin sitä vaan minua!
Älä osoita sille ruohoa muualta.

SEURALLISET COWBOYT (TILANNE 22.5.07)

Vuokrataan paku tai joku, ajatte vuorotellen.
Jos otetaan liftareita, ei oteta tyttöjä,
ei jaksa vetäytyä taakse puhumaan pehmeitä
ja varomaan puolikarkeaa puhetta.
Olemme seuralliset cowboyt kun partnerit sammahtaa.
Joka sinutella tohtii, saa silmilleen kouralliset hiekkaa.
Oli nähtävä hotelli Virun ihottumainen varietee.
Koira oli halpa ja tavoille oppinee,
eläimen kanssa on eri lailla kärsivällinen,
ja kun kotona vartoo samettinen pentu
ei olo ole tuhkahiutaleen.
Joulukynttilä tullin ikkunassa,
punaisella linjalla ehjä hanki,
virkailijat katsoivat piirrettyjä kopissa
mutta mainoskatko sattui meidän kohdalle.
Ette vie koiraa maasta, hullut, ne huusi,
saivat naamaan lunta kouralliset:
me olemme cowboyt seuralliset.

VIATTOMIEN LOPPU (TILANNE 22.5.07)

Bumerangin fosfori varjeli päitämme
tyhjällä tontilla kuun vihreässä
ja mietimme, onko avaruudessa bändejä
ja mitä toisen omaa voisi tarvella.

Jos vääntää penkkiä niin vähän
että vasta polkiessa vinoksi huomaa?
Me viattomat emme erota hyvää ja pahaa.
Onko niiden välillä muka taistelu, varsinkaan ikuinen?

Alimittainen rapu vain vertaisilleen kelpaa.
Se hakee piilosta kesken pelin leikkirahaa.
Väärinteko synnyttää kuulijoiden piirin.
Olkoon etumerkki miinus, kunhan juttu on tiivis.

Hankinko uusia kavereita kun olen velkaa entisillekin?
Tehdäänkö jotain mistä syntyy kertomista?
Älä nyt tule siihen hosumaan,
älä liikuta merkkejä.

Kaveri oli syömässä kun otin pumpun hyllyltä.
Liipasimesta kasvoilleni vaahtosi sylkeä.
Kaveri palasi ja sanoi: jätä jämä!
En kysynyt mitään, mutta vastaus oli tämä.

TÄMÄKIN VÄHÄ (10.6.07)

Pelkää minua, sinun kannattaa,
tänään jo näytit siltä,
tai miten kävelit ja käännyt.
Olen ihmetellyt:
etkö osaa suojella itseäsi?
Kyllä sinun ikäisen pitäisi jo tietää.
Se on kyllä totta että olen uskollinen,
hulluuteni on siitä vakuutus,
pää ei kestä tätäkään vähää.
En tiennytkään että haluan kuolla
mutta kun kuulen, missä olen ollut
en voi muuhunkaan käsitykseen päästä.
Kerrankos sitä salaattipöytään aivastaa
ja niistä verta lautasliinaan.

SORMENJÄLKI (13.6.07)

Aika hidastuu kun sitä sanoilla täyttää.
Heitä pois kello jota vilkuilet:
ei ole pakko kuunnella, mutta juttua tulee.
Pihakuilussa kaikuu sytkärin napsaus.
Ei tule kipinää,
ei pääse käyttöön viimeinen tutti
mutta ei se tee kipeää.
Lapsi sairaana, sopiiko että
näemme vasta yökerhossa
kun olen saanut hänet sammumaan?
Tarvitseeko minun edes kysyä
Oikealta Kädeltäni, jolla on kai nimikin,
missä ovat jäät, pyyhkeet ja konfirmoidut?
Niiden on ilmestytävä eteeni.
Ja ilmestyvät ne.
Tuli vain lyhyt kauhu
kun katsoin peiliin
ja siinä oli sormenjälki!
Viskistä tunnoton kielensyrjä
kokee muotoilla rakkauden sanoja,
kuin ei kenenkään kieli
ennen kellekään.

AINAKIN (16.6.07)

Jos en erotakaan puuta
vaan vain ne lehdet
ja ketkuna haen piilosta
kesken pelin lisää leikkirahaa
ja riemuitsen, kun kaveri on jätetty
ja pääsee taas baariin,
olen ainakin oppinut pitämään melua
kun uppoan.
Kuka sekoitti viiniini sappea,
kuka arvalla vaatteeni sai?
Olen halunnut kuolla auto-onnettomuudessa,
äkkiä, ja niin että irtoaa
munat,
ja pää,
ja jalat,
hetkellä kun suhteet ympärillä
ovat sukelluksissa,
että olisi vain vähän surijoita
ja pian ei muistajia.
Olisi hirveää syntyä uudelleen
pakoteltavan ja puettavan lapsen helvettiin.

JUHANNUSVESI (22.6.07)

Siivellä varustettu siemen kieppuu veteen
missä ei pääse tehtävänsä täyttämään.
Haaskuun menee ihmisenkin siemenistä ensin
vaikka lento Serlaan ei kilpistysisikään.

Lupasin etten huku.
Taidat olla vihainen
mutta hukuin onnellisena,
täynnä ja helteessä.

HÄN EI VOI OLLA MINUN, OSA II (TILANNE 26.6.07)

Sinua ei tarvitse kehottaa muistelemaan miestä
jossa roikuit hedelmällisimmät vuotesi.
Hän oli lupauten mies, ja kun lähdit, oli
melkein myöhäistä, mutta vain melkein.
Katsoin, että siihen vastuu kasvaa
että toisen yhden haaveen toteuttaa.

Sinä näytit onnelliselta kun nukuit.
Sinä tiesit sen jo toteutuneen.
Olisikin hän ollut minun, hän olisi minuun jäänyt
niin että pelkäisin hänen puolestaan pimeää
josta hän ei päässyt tietämään, minä sen vain tietäisin.
Sama rinnassa paino,
vielä kun hän olisi ollut jo mies.

KIRSIKKATARHA (TILANNE 28.6.07)

Yötä on mahdoton venyttää. Äkkiä laulaa lintu!
Ne tulevat koloistaan, laskeutuvat oksilleni väijymään.
Pienillä terävillä nokillaan ja silmillään
ne tähtäävät kalliisiin kirsikoihin.
Lehahtakaa hallaherkän elinkeinoni kimpusta!
Linnut kuulkaa, ja kuulettekin, minulla on teille yllätys!
Ihme, jos julkeatte palata kun vierähtävät nokistanne marjat.
Pöntöt puissa ovat kaiuttimia. Odottakaas, kytken virran.
Minulla on sellaisia levyjä ja hyvin voimakas vahvistin.
Vieläkin on aamu, nostan tasoja, ei ole naapureita.
Poimin tykyttävät ruumiinne olkivasuun.

MIESMUISTI (TILANNE 10.7.07)

Saunassa on joka toinen runoilija
ja saunan jäähyllä ajattelija.
Eronneen korvaan iskelmät juttelee vain hänelle
ja ensi kertaa todella.
Kielen syrjä, turta viskistä,
kokee muotoilla rakkauden sanoja
kuin ei kenenkään kieli kenellekään ennen
koska rakastunut hakee sanoja
ilmaista se yksi asia uudella tavalla.
Vanhaa maltillinen varjelee.
Se, joka ei muista, viljelee uutta.

Toisinajattelihoita on jo niin paljon
ettei mahdu siihen sekaan ajattelemaan perinteisesti.
Ei erotu värikäs toisestaan.
Miesmuisti on se johon tavatonta verrataan.

Jos metsään eksyt, ja sinut löydetään,
seikkailu se ei ole ensinkään.
Kuuntele miehiä ja lue lehtiä
niin opit, mikä seikkailu on, ja mikä ei.
Ainoa seikkailu on naisseikkailu.
Se se vasta elämää on, muu ei ole.
Elämäkokemus on partnerien määrä.
Mikään muu ei kasvata elämäkokemusta.
Kun läski kaljuuntuva sika puhuttelee,

kuuntele sitä, ja tarjoa kalja.

Saunassa on joka toinen runoilija
ja parhaat kirjat teki Väinö Linna.
Ei miesmuistiin haastajaa ole kuulunut,
nämä uudet ovat liian heikkoja.
Olisipa sota, riittäisi naisia rumalle nostoväelle
ja saisi luvan tappaa jonkun, ettei itseä.
Ja olisi arvot kohdallaan:
isänmaa, lyhyt tukka, perhe ja Kari Tapio.

Jos metsään eksyt, ja sinut löydetään,
seikkailu se ei ole ensinkään.
Kuuntele miehiä ja lue lehtiä
niin opit, mikä seikkailu on, ja mikä ei.
Ainoa seikkailu on naisseikkailu.
Se se vasta elämää on, muu ei ole.
Kun läski kaljuuntuva sika opettaa,
kuuntele sitä, ja tarjoa kalja.

SUHTEIDEN NELIKENTTÄ (TILANNE 21.8.07)

Löylyssä on joka toinen runoilija, jäähyllä ajatteli
kun ehtii itseensä, ja saa olla omin ehdoin.
Vapauksista mahdollisin on aineeton:
kun paikan muistaa, on siellä silloin.

Suu sanoo pahan ja pyhän,
jalka polkee rypäleen ja syöpäläisen.
Ajattele minua nyt vähän!
Tiedät, mistä löydät minut tähän.

Itselleen sade ottaa kuivuuden.
Aurinko imee itseensä pimeyden.
Minuun hukkuu suru
kun tunnin päästä kohdataan.

Annanko enemmän kuin olen valmis ottamaan?
Otanko vähemmän kuin olen valmis antamaan?
Annanko vähemmän kuin olen valmis ottamaan?
Otanko enemmän kuin olen valmis antamaan?

2008:

"AUTARKTIS"

KOTIJOUKON SIVEYS (LEVYTTÄMÄTÖN PEKKA KUUSISTON TILAUSTEKSTI, 2/08)

Pidä ovi kiinni, mutta muista ruutu puhdistaa
että näet, kuka pyrkii sisään.
Tämä aika sitä henkii, että mitalin hän saa
ken siveytensä kyennyt on säilyttämään.

Vaikkei lukko pidättelee tunkeutujaa
on se merkki puolustustahdon.
Ehdit jostain esiliinan alle aseensa ottaa.
Meillä kahdella vain on avain.

On harteillasi kieltämys ja tahrattomuus maamme lipun,
vastarinnatta et aktiin antautua saa.
Puhkaistuani kalvon sua loppuiän valvon
mutta täällä jossakin on muuta hankalaa.

Pidä ovi kiinni, matot ikkunoihin ripusta.
Radio kun mykistyy, jo tosipaikka on.
Säilykkeisiin luottakaa ja päivin muistakaa
iltarukous, jodiannos, mieli taipumaton.

RIVEJÄ DUBLINISTA (20.-24.2.08)

Näen heti, pitääkö aukeama lukea yhtä tarkkaan kuin nuorena luetaan itseä koskeva kritiikki. Antaisin veljelleni kirjat jotka kokosivat minut, mutta lukisiko *Madventuresia* selaileva veli ne? Lionel Shriverin *Poikani Kevinissä* on asioita joista olin aikonut kirjoittaa. Se on helpotuskin: nyt minun ei tarvitse. Tekijällä ei ole väliä. Sillä on, että tärkeä asia on kaikkien luettavissa.

Kun kuusivuotiaana sain markkinoilta piirustusvihkoja, ensitöiksi numeroin tyhjät sivut. En saa tekstiä liikkeelle, onko käytävä museossa näkemässä Jättiläisen Kengät? Lapsena omasin pyytämättä annetun vaarallisen lahjan, kyvyn siirtää energiaa: tuijotin tyttöä ja hän liukastui. Sukulaistati ei uskaltanut todeta että siinäpä etevä poika.

Ville Hytönen oli eilen päissään koska sanoi että olen mukava tyyppi, sellaista ei minulle sanota selvinpäin. Opetin newyorkilaisen lääkärin noitumaan suomeksi. Rugbyn ystävät ovat öykkäreitä, mutta mikä ihme kun katsoo peliä, se on enemmän kuin markan painia. Haiseva merirosvo seurasi ottelua ovelta tietäen että siinä häntä siedetään.

Ei ole järkeä ostaa erilaisia postikortteja kun kaikki menevät eri vastaanottajille. Eivät he pääse niitä vertaamaan. Nyt minusta otetaan kuva. Ihminen on kuvassa myös ollessaan selin. Kasvot kätkevät mutta kädet kertovat. Olen hulluna naisten käsiin. Hätäpoistumisviittomat ovat sensuelleja. Huonoihoinen lentoemäntä on peittämisen ekspertti.

JUIGEN VIIMEISIÄ SINGLEJÄ KUUNNELLESSA (5.3.08)

tällä vuosikymmenellä juice tiesi loppunsa ja
palautui savolaiseksi, lauloi kansanlaulua
voi jospa jostain
uusilla sanoilla tampereen aulabaarissa
kunnes levytti sen
ja saarikosken tavoin muuttui
viime vuosinaan täkykarjalaiseksi
kun oivalsi että sai äidiltä kielensä:
voimien ehtyessä on hienompaa olla muualta
ihan kuin esiäidin synnyinseudussa piilisi voima
jonka turvin sinnitellä pidempään
siihen kiveen hakattavaan päiväänsä
joka kuitenkin tulee.

RUNOILIJA YLPEILEE ETTEI HÄNTÄ YMMÄRRETÄ, PROSAISTIN SE MURTA (BULEVARDI 4/08)

Painetulle lyriikalle on koettu hakea uusia yleisöjä rinnakkaisilla formaateilla. Äänikirjojen ammattilaisuuksia on korvattu itsellään kirjoittajilla. Olemuksensa paljastaminen runokierteilla sopii niille joilla on kantava ääni, tilannetajua ja hehku joka ulottuu peräpenkkiin. Tässä pelissä näyttäisi häviölle jäävän ne arimmat lahjakkuudet, jotka säpsähtävät kun vieras ojentaa kynän.

Kaikki hyvä runous ei kestä ääneen lukemista. Lausuttavaksi tarkoitettu ja elehtien esitettävä renttumonologi ei taas välttämättä pärjää paperilla, hiljaisessa aamuhuoneessa, ulkona kapakasta.

Mutta eihän sen tarvitse. Teksti tilannetta myöten. Jotta kuulijakin saisi kulttuuri-illasta muuta kuin synn ottaa muutama kalja, hiiteen miedot impressiot ja käyttöön väkevät värit.

Minulta kysyttiin, miksi en nimitä tulevaa sanoituskokoelmaani runokirjaksi. Kysyin takaisin: kasvaako silloin kirjani status ja paraneeko siihen suhtautuminen?

Musiikin kaveriksi luotiin sanoitus johon laulaja puhalsi hengen. Laulusäkeiden sommittelu painoasuun ei salli kovin rohkeita ratkaisuja, jos laulu on ennalta tunnettu. Kun melodia helähtää lukijan päässä, hän odottaa rivin katkeavan hengityspaikassa ja ärsyyntyy kikkailusta. Jo sisennetty rivikin voi tuntua aiheettomalta kirjallistamiselta: ollaan luomassa vivahteita jälkikäteen.

Sivuhistoria sisältää levyttämättömiä sanoituksia, joten juuri kukaan lukija ei tiedä, millaisen musiikin poljentoa kirjoitin, paitsi poljentoa jossa ne on luettavissa. En silti katsonut tätä luvaksi sirotella säkeitä pitkin sivua. Oli tarkettava mistä rivin katkaisee, jotta lukeminen helpottuisi.

Kirja kattaa vuodet 1987–2007. Jatko-osaan asti ei riitä elämä: oppivuosi syntyi monta sanoitusta päivässä, nyt yhden kanssa menee vuosi.

Mitä seuraavaksi? Päätätkö, että nämä ovatkin runoja ja lähden luki-kiertueelle? Ainakaan en tarjoa niitä sävellettäviksi jazz-jätkille, jotka aina ovat hanakimmin asialla olleet. Tuloksista ei tiedä sanoa, sumuttavatko he näkemyksensä nimissä vai ovatko rubato-liruttelujen kanssa ihan tosissaan.

Harva runo on musiikilla kukitettuna siitensä avartunut.

POHJOINEN OMAVARAISUUS (TILANNE 7/08)

Täältä näkee yli kuntien rajojen.

Kunnat laajoja, mutta on korkeutta tähyystä.

Täällä sinkku on yhtä kuin reppana.

Taksilla kouluun ja kapakkaan halki nietosten.

Matkalla ehdit paremmasta nähdä unta

jos osaat kuvitella jotain muuta.

Täällä näkee, tule käymään!

Puolisataa yötä nukut pyyhe silmillä.

Täällä kuulet, mitä mistään lue et.

Jos huomataan että kuuntelet, arvaa mitä näet?

Älä säiky! Katso miten istut.

Lapin Kansa vaikenee siitä mitä kuulet.

Pohjoinen omavaraisuus, pohjoinen omavalloisuus.

Pohjoinen ystävällisyys, pohjoinen umpimielisyys.

Kun vain päättää, tarkenee, tule uimaan!

Kolme metriä rannasta virta tempaisee.

Matkalla mereen on seitsemän voimalaa.

Jos portti on kiinni ja ränni kuiva, arvaa mitä näet?

Autosta ränniin vihassa nakatun nallen,

kiinalaisen aidon Lapin tuliaisen.

Täällä näkee, missä etelä kitsastelee.

Tuppirinki Paliskuntain Liitossa vaisu.

Täältä pääsee, mutta arvaako lähteä?

Ahtaasti asumaan mykkien sekaan ja loskaan?

Nyrkki ei puhu, eikä puhu muukaan.
Ravintolavaunuun, ja asemalta putkaan.

Pohjoinen omavaraisuus, pohjoinen omavaloisuus.
Pohjoinen ystävällisyys, pohjoinen umpimielisyys.

POHJOINEN OMAVARAISUUS II (TILANNE 7/08)

On meneillään kalottialueen festarit
ja liikkeellä juoksutuoppien mestarit.
Katso muualle, ja juomasi on juotu.
Ainakaan ei temppua ole ulkomailta tuotu.
Hotelli Polarin talvitiistain foxtrot ja blues:
sitäkin on pohjoinen omavaraisuus.

Harvempi enää loppuun saakka Lappiin jää
tai tänne jäänti loppua jouduttaa, on se niinkin.
Kvartaaleittain muuttaa nimiään pankit.
Pian huoltamoilla nähdään ryssän tankit.
Kasva kiinni työkaluus!
Sitä on pohjoinen omavaraisuus.

Etelän syksy on mitätön ja väritön,
ilman hankea talvi ankea,
aurinko hylkää juhannusyönäkin!
Minä vihaksi lämmitän epäilyn,
poro lihaksi jalostaa jäkälän:
sitäkin on pohjoinen omavaraisuus.

HUOMAAMISTEN ALKU (TILANNE 7/08)

Mustia aamuja on sata vielä,
kahden mustan välissä koulu.
Pääsemme putoaviin hankiin kangaskengillä
mutta emme vielä.

Huhtikuussa pakahduttaa,
paino kevenee, taivas ohenee,
sähkö suortuu, oksa nousee.
Me elämme kevääseen.

Viikko vapun jälkeen häipyä
perälle kolatun kasan ripe.
Avain kääntyy lämmittämättä.
Valkeita öitä on viisikymmentä.

Toissa kesänä en pelännyt lentäviä.
Viime syksynä sanoin isälle vastaan.
Huomasin kivoiksi kaksi luokan tyttöä.
Löysin porukoiden hyllystä kaksi kirjaa.

Tämän syksyn öinä olen ollut rohkea.
Olen alkanut sulkea oveni.
Olen polkenut rystyset kylminä puistoihin.
Keväällä sisäpuoleni vaati huomion.

Keväällä keksin jotain itse!
Oli vaikea työntää kaikkea syrjään,
vaikka potkin palloa tallin oveen.
Keväällä keksin jotain itse.

Mulla menee lujaa kun on mennäkseen
mutta lapsi tulee kun on tullakseen.
Kaikkeen lähdin, mihin minut pyydettiin
mutta mihin ryhdyn, siihen pystyn kylmiltään.
Tyhjäksi on käynyt kun en ihaile ketään.
Kaikkea tiedät mun kahdesti kokeilleen.

Mutta yhteen tarpeeseen mä vielä lapsen teen:
että edes joku katsois mua ylöspäin
ja puoletkin jos jutuistani uskois, hyvä näin.
Myöntäisi en, että ketään tylsää tuntisin.
Vuosikaudet istuin pöydässä kapteenin,
ja vähemmän annoin kuin otin.

Nelkyt vuotta iloista rallatusta
– partnereita joita ei muista!
Tai seitkyt vuotta tasaista jollotusta
– vain jäällä kompuroimista!

Kunpa edes joku katsois mua ylöspäin
ja puoletkin jos jutuistani uskois, hyvä näin.
Mistä on kotoisin voima, jolla
kiveen hakattavaan päivään sinnittelen?
Vaikka pinteistä kuin ihmeen kaupalla pääsin
on niin, että juntit uskoo enkeleihin.

VIIMEISEN TAMPEREEN-VUODEN TEKSTEJÄ

NILIKIN VIIMEINEN LUKU (TILANNE 3.3.2009)

Seison merenalaisella pistooliradalla jonka lasiseinän takana ui miettivän näköisiä kaloja. Kiihdytän autoa jonka pyörien pultteja on kiristetty yksi kierros. Uin poijujen taakse ja unohdan salkun numerosarjan. Makaan jäällä enkä onnistu ryömimään avantoon, kun jäätietä pitkin lähestyy niitä joille olen myynyt oreganoa. Varjojen muuttuessa tarkoiksi ostan aikaa tasaamalla kynttä veitsellä niin kuin tappelukukko nokkii maata. *Möin opettaja Mikkolalle sen pullon, josta kuriiri oli juonut.* Lähetän moitteettoman elintarvikkeen valmistajalle ja saan anteeksipyyntöni mukana laatikollisen. Suutun pokalleni tekaistusti ja jätän hänet pakkaseen kauaksi kotoaan. Pelastan tikkukaramellit joita lapset eivät välittäneet nuolla. Odotan kunnes edelliset tulevat kellarista ja menen Oikaraisen vuorolla saunaan. Hymyilen kuin olisin luovuttamassa kivistäni hyvään tarkoitukseen. Vastaanotan nimettömän puhelun: ette kai Te vain suunnittele matkaa? *Möin opettaja Mikkolalle pullon pähviputkessa, jonka sisäteippaukseen oli jäänyt liimapintaa.* Pekka ilmoittaa ettei minua nyt tarvita pubilla, vaikka en muutenkaan ollut tulossa. Satu pyytää anteeksi sanatonta kirjettään saadaakseen varmuuden siitä että olen hävittänyt ne housut. Olen vaihtanut lentolippuni myöhemmäksi. Lopetan pakkaamisen kun joudun purkamaan kohta kaiken. Ja nythän ovikello soikin. Nousen kyykystä, nappaan sängyltä puhelimen, haen luettelosta Akselin numeron ja alan painella tekstiviestiä: EN PÄÄSSYT *Liimapintaan olivat tarttuneet ne yhdeksän grammaa, jotka uskoin kuriirini varastaneen.* Nautakarja viruttelee kaulojaan tuulessa, kissat pesevät käpälillä silmänsä, maamyyrien multakasat suurenevat, yölepakot vikisevät, paimenkoirat hylkäävät tehtävänsä, kanat istuvat ryhmissä, varpuset kylpevät hiekassa, varisten ääni on jo aamulla käheä, sammakot astuvat maalle, kärpäset näyttävät veltoilta mutta hyök-

käävät ihmisiin, mehiläiset painuvat pönttöihinsä ja muurahaiset korjaavat munansa turvaan. EN PÄÄSSYT KUN VEIVÄT *Opettaja Mikkola löysi huumeet pullon alta.* Olen väärin evästettynä etulinjassa. Olen äiti joka ei salli aikuisen tyttären käyvän tuulettumassa vaikka tämä sitten taas jaksaisi lapsen kanssa. Olen pappi joka ei itse tasaa painetta kun yleinen nainen on ripittäytynyt ja kuoripoika saa iltapalan jälkeen vastentahtoiset kyydit. EN PÄÄSSYT KUN VEIVÄT KUULUSTELUUN. *Opettaja Mikkola ilmiantoi minut poliisille.* Helvetissä tunneta ei mitään joulurauhaa, perseet siellä käryää ja pasuunat ne pauhaa. Ystävä sä Persian, anna mulle morskian. Kelpaa vähän pienempikin, kunhan sisään saan mä kikin. KUULUSTELUUN. SORI. KOITA VIIHTYÄ. MILLAISTA *Opettaja Mikkola ilmiantoi minut, koska hänen tyttärensä on laitoksessa huumeriippuvuuden tähden.* Lapsi lukee itselleen iltasadun taskulampun valossa. Veitsi sujahtaa myös isän alla maanneen äidin läpi, ilmankos isän selkä oli niin korkea. Lapsi kävelee synnyttämästään hiljaisuudesta eteiseen. Hän näkee pimeässä peilissä omat silmänsä. Hän käsittää, että pimeässä silmät eivät lepää. Isä oli sammuttanut eteisestä valon, vaikka oli luvannut antaa sen palaa läpi yön. ON PRAHASSA? TERVEISIÄ LAURALLE.

Viesti lennähtää Akselin numeroon. Lasken puhelimen hiljaa tiskipöydälle ja hiivin tirkistämään ovisilmästä. Rapussa seisoo talonmies ja kolme sinitakkista. Talonmies nyökkää heille, että on ymmärtänyt ja ravistaa nipusta yhden erilleen. Hän käyttää avainta ylöspäin ja huomaa sen oikeaksi. Peräännyyn ovelta ikkunaan asti. Avain työntyy reiän perälle: ruk-rurruk. Ranne kääntyy ja vie avainta reiässä oikealle. Kolot ja harjan-teet sattuvat tarkasti vastakkain ja metallikieli vetäytyy loksaltaen karmin kolosta lukon sisään. Ovi raottuu omalla painollaan muutaman senttimetrin jo ennen varsinaista vetämistä. Näen raosta ensimmäisenä talonmiehen kasvot. Hän vilkaisee minuun suu viivana ja leuka alas painettuna, ikään kuin hän olisi pahoillaan tästä tunkeutumisesta.

MITÄ SITTEN (22.4.09)

Mitä sitten, jos Vanhalla kentällä on
joku Euroopan vanha ja pieni sirkus?
Kehutuimmankin pellen ilveilyyn
olen onnistunut simahtamaan.
Voiko olla perinnöllistä sekin
että vain kävelee vitsin alkupuolella pois?
Kun Jumala soitti ovikelloa, olin puolipukeissa
ja Hän meni seuraavan oven luo.

Vertasit hedelmiin jonkin ihanuutta.
Imen mielummin keksittyä ja hidasta.
Kun en itsestäni anna kuulua,
kuulen muilta, miten nykyään voit.
Viivyn sohvasi luona kunnes kadut ja alat toipua.
Miksi pidetään pahana jos osaa ruveta marttyyriksi?
Siellä enkeli viihtyy, missä näkee korjattavaa.
Ikäni olen katsonut peiliin, vastedes vika on muissa.

KEHUN KAUTTA KÄSKYYN (27.7.08–2.6.09)

Peittelen heinäkuussa yksimansikkaisen penkin,
verkon painoina kukkaruukun lautasia.
Äitiperuna, kostea varren keskus
mätäneä käydessään tarpeettomaksi,
niin äideille käy.
Kun ei voi soveltaa, joutuu noudattamaan ohjetta.
Auttavasti useaa kieltä mongerran, yritän yhteyttä nyt.
Kadonneen koneen matkustajan puhelin hälyttää.
Tyynenä lokakuun yönä
harja kaatuu parvekkeella kesken kummitusdokumentin!

ETTÄ PELASTAA SAIPPUAN ON JO PUHDISTAUTUMISTA

(4.–11.6.09)

Muistellemme hyviä äskettäisiä päiviä,
muistan kylmän ruohon jokirannassa
ja mistä puhuimme kun tytöt tulivat
ja menivät, ja seuraavat tytöt.

Lupasit tehdä voitavasi.

Pidit sanasi etkä tehnyt mitään.

Jos tehdään, tehdään sitten kohtuuttomasti
ja niin kauan kuin henki edes rahisee.

Pitkästyttää olla jumala ja tehdä vain legendaarisia asioita.

Kun tekee kuolevaisten asioita, ymmärtää kuolevansa.

Lapsi on ensimmäinen tavallinen asia jonka olen tehnyt:
kerrankin jotain, johon moni muukin pystyisi.

Älä odota, että ruukussa mustikka kasvaa varpuun.

Älä kiirehdi kysymään, miltä isyys tuntuu:

isoon asiaan en anna nopeaa vastausta.

Tuolta on äsken mennyt vene.

VALVOJA-AIKA (8/09)

Minne kääntäisin katseeni kukkalaitteiden keskellä?
Liturgia haurastuu oikaisuisista.
Ei hylätä traditiota vain siksi, että nykyisin on sähköt.
Näin aikuisiltakin mieluusti kielletyn messun.
Vyö kiristi, maski kuristi, heijastin oli mykkä.
Silmä kiilsii muuta vailla, harhailtuaan asettui.
Jos nurkan takana koittaa se ”odotapa vain”,
miksi sen tietäen kanssani kuljet?
Joo joo – sanot vaan, ja sitten alkaa tapahtua!
Ovi sulkeutui, ja olin ryhmäkuvasta pois.

Matalissa huoneissa kuuntelen tarinoita silmät ristissä
kun tähdetkin taivaalla ovat rumia katsella.
Olen antanut tarinan tuollaisena kiertää
vaikka esiinnyn siinä idioottina.
Olen yrittänyt syödä toistenkin sanat.
Repeilin oksiin kun oikaisin, väsyttiin paljossa kädet,
uudenvuoden yössä etsin kinoksesta ufoa.
On imettävä hiekka lastemme suista.
Jos häpeä on sinulle tuttu, kerro se kahdella.
Vasikka näki kun kävelin vitsin alkupuolella pois.

VÄHÄ-KURSULA, HEINÄKUU 1983 (NILIKISTÄ ELOKUUSSA 2009 POISTETTU LUKU)

Tukehduin makkaranpalaseen ja kuolin. Tämä tapahtui keväällä 1992. Minulta jäi täpärästi kokematta se murros kun Suomi mieltä hana-kessariin. Pelkän tuopin tilatessaan ei enää saanutkaan A:ta. Laihemmat ajat, laihempi juoma. Muutoksen väitetään alkaneen toukokuussa Aurajoen terassilaivalla. Miten se sinne niin varmasti on osattu paikantaa? Noin juttuna hyväksyn sen kyllä, Aurajokea myöten kristinoppikin tuotiin. Kun viimeisen kerran kurkistin Aurajokeen, se oli Ganges. Siihen hukkuu muita kuin turkulaisia.

Suuri siirtyminen kolmoskaljaan ei ollut huomattavin ilmiö josta jäin paitsi kun kuolin, ja minusta nelonen maistui paremmalta. Mutta en nyt keksi muutakaan koska se paikka, jossa suuni tapasi sijaita, on ollut sittemmin kovin kuiva.

Kuolin turhan kuoleman, mutta mistä tiesin että se kyrsä olisi kohtaloni. Makkara on suunmukainen eväs. Juttumatkoilla pidin kartturin penkillä pakettia, josta ajaessa revin paloja. Vetaisin ensin kuoret hittoon.

Mielihyväkseni havaitsin, että siskon perhe säilytti jäämistöstäni sen ruman lapsen, romaanini. Olin painattanut yhden kappaleen *Kansan Tahdon* kirjapainossa. Romaanissa oli ohuet punaiset kartonkikannet, tympeä kirjasin ja seitsemän painovirhettä. Selvittelin kirjassa 70-luvun politisoitumista, omaanikin. Tai etupäässä omaa. Mitä syytä minulla olisi sitä enää peitellä, ja rehelliseksi ruveten: ne painovirheiksi äsken kutsumani olivat kyllä ihan omia lyöntivirheitäni. Kai tarjosin kirjaa ensin jonnekin, mutta en elätellyt suuria. Sillä apajalla oli monta minua etevämpää, Kylätaskut ja nuo.

Kun pala takertui, räjähdin paniikkiin kun se ei kakomalla irronnut. Ikkunasta paistoi pölyinen kevät, viimein Pohjolassakin maa työnsi kortta.

Monta asiaa funtsasin päällekkäin, mitään en ehtinyt loppuun. Kollega kirjoitti juttuni valmiiksi, minut yksinkertaisesti korvattiin, juttu meni aikanaan lehteen ja sama mies laati nekron ja sillä hyvä. Neljä iivaria jäi juomatta. Sisko otti ne talteen kun tyhjensi kaappini. Hänelle myönnettiin tilini hallinta ja hän hautuuni maksoikin. Jokainen vainaja on kyllä kuoppaan saatu, ei se ole varojen puutteesta kiinni. Pakkoko se on pappiakaan seurakuntakodissa kahvittaa. Turhan kalliissa kotelossa sisko minut näkyviltä hoiti. Ehkä se oli sisarrakkautta. Mutta en ole valkoisesta koskaan niin välittänyt.

Kumpparit jalassa lähtemisen paras puoli oli, ettei kukaan ehtinyt luterilla sairastuvoteeni viereen keventämään sydäntään, siirtämään taakkaansa minulle.

Sisko pelasti myös yhden haastattelukasetin. Hän aavisti että olin tarkoittanut sen talteen. Jokaisella ei ole aavistavaa sisarta. Siksi kootkaa olennaiset dokumenttinne yhteen laatikkoon jota perikunnan on kätevä säilyttää. Tehkää se tänään, huomenna teitä ei ole.

Vähänpä tekemisenne toisaalta minulle kuuluvat.

Etiketissä lukee 1982, pitäisi olla 1983. Kirjoitin kasettiin vasta vuosia myöhemmin, kun jonkin jutunteon aattona etsin nauhaa jonka päälle voi äänittää, ja tämä löytyi, ja säästin.

Olin päässyt lehdessä vapaammin valitsemaan haastateltavani. Palsan Kalle minua kiinnosti jo naaman takia: noin rujo tekijämies on pakosta terävä. Luonto tuppaa antamaan tasoitusta. Mestari töiden takana on harvoin mikään järin makia poika.

Olisi joku nainen saattanut Kallen huolia, jos hän olisi tehnyt itsestään siedettävämmän. Yökkäili vieraspeteihin ja räyhäsi, kuka lurjus siltä oli lasit rikkonut. Itsehän se niitä särki muistamattomana. Mutta ei tärkeyksien kärjessä ollutkaan ihmiset vaan taide, toimeentulo ja terveys.

Kansan Tahdon nauhurin hurina kuului ylimpänä. Pyysin uutta mutta eivät antaneet. Monesti jouduin säveltämään vastauksen kun en saanut selvää. Sellainen raastaa hermoa.

Ensin kadutti etten ottanut kostuketta enempää mukaan, mutta ehkä Kallella olisi työ katkennut. Jokuset puolikupit hämmensimme ja siitä tuli se lusikankilinä. En kyllä välittömästi jälkeensä ollut yhteydessä, etten varmasti tiedä pahensiko pikku makuunpääsy sittenkin. On julmaa turismia vierailta toisen elämässä ja lisätä kurjuutta avaamalla kujeellisena tula-aispullon, jos pullo on toiselle tosi ongelma, ja itse poistua sieltä kuivin jaloin.

Meillä oli Kallen kanssa ihan mukavaa ainakin minun mielestä. Aika musta huumori sillä. Minä ehkä liikaa olin äänessä, kun yritin eri puolilta piirittää, heitellä verkkoja, alustaa. Kyllä se sitten vähän lämpesi.

En ole Kallea täällä rajan takana nähnyt. Ei ole eri osastoja, mustaa vain, olen yksin täällä. Muistan elävästi Kallen nenä-ään. Siinä oli juro, salaivainen sävy ja Kittilän nuotti.

Hän kuiskasi nauraessaankin.

Pian tuloni jälkeen Kalle katsoi edulliseksi esitellä Getsemanensa, liiteri-ateljeen pihan reunassa. Vaikka silmä keksi rakennuksen pieneksi, iski sisään astuessa ahtauden hämmästys. Silmien tottuessa juolahti ymmärrys, että sinne mahtuu hyvinkin työskentelemään, kun tietää tarvikkeiden sijainnin. Liiteri oli Kallen kotikenttä. Hän siirtyi sivuun ja antoi minun vapaasti katsella ympärilleni. Puhumista ei tarvinnut keksiä. Juttua syntyi taulujen lisäksi seinän leikekollaasista, lämmityksestä ja välineistä, työoloista. Selasin taulupinoja siinä tunnossa kuin jatkuvasti tallaisin jonkin päälle. Kaipa Kalle tiesi milloin työ on turvallisen kuiva. Suoraan ateljeen seinään maalatut kuvat oli vakuuttavin todiste itseilmaisun pakkomiellestä: kuvia on mahdoton myydä, ellei myy koko seinää.

Palasimme sisään ja istuimme pöydän ääreen vastapäätä toisiamme. Otin nauhurin esiin vasta nyt. Kalle vaivautui heti. Tuntui kuin tilanne olisi karannut ja Kalle palannut kuoreensa. Mutta ainahan äänitys alkaa kesken. Olin jo Getsemanen puolella kysynyt, minkälaisia töitä häneltä oli ostettu ja nyt kysyin uudelleen, kirottua. Äänitys alkoi kaikkea muuta kuin luontevasti. Kalle alistui lavastukseen ja vastasi epämääräisesti kuten aiemminkin.

– Semmosia, mm... tavallisia. Asetelmia... maisemia.

No sentään: ei tyhmempi uppiniska edes vaivautuisi maalaamaan myös sovinnaisesti. Kalle paitsi ymmärsi, myös tavallaan hyväksyi, ettei kyrpään-hirttäytyjillä elä.

Olimme aiemmin puhuneet Eeli Aallosta.

– Tunteeko se tämä Aalto sitte minua, hän tiedusteli.

Venyttelin jotenkin syyllisenä, mutta minkä takia: kuuluiko minun kaikissa kontakteissani edistää Kallen asiaa?

– Eei–kai meillä vissiin ollu puhetta sinusta ollenkaan... minä oisin tietysti *voinu* sinut lisätä siihen, tuota, siihen...

– Niin.

Nousin seisaalle ja hieroin muka niskaani.

– Puhetta oli ollu tänne tulosta.

– Joo, joo.

Syyllistäjä... istahdin, tongin askia, otin pöydältä tikut ja raapaisin.

– Se oli vaan semmonen niinku *beitto*.

– Talavella minä näin sen *Dostojevskin gallerian* televisiossa.

– Mitä tykkäsit siitä, kysyin ja vedin tuhkakuppia lähemmäs. *Dostojevskin galleriat* oli Paavo Rintalan kirja vuodelta 1981, Eeli Aalto näytteli tv-näytelmässä ukko Karamazovia.

– No ei, ei se ollu... se oli siellä, Oulussa tuota. Ettei se ollu oikein hyvin...

– En oo nähny sitäkään. Se oli aika jännä, se Rintalan kirja.

Yritin peittää haukotuksen mutta savu otti kurkunpäähän.

– Mie en tykänny ko se Staalini ammuttiin siinä, Kalle mutisi.

Hymähdin. Seuraavassa pihassa haukkui koira. Haukusta kuuli että se on narussa kiinni.

– Älytöntä, sanoin. – No, onhan siellä Staalinin ko... ei Stalingradissa, Leningradissa mut... mikäs se nyt olikaan Staalinin kotikaupunki?

– Sehän on... Gruusiassa.

– Gruusiassa, joo.

– Tpäilisi.

- Siellä nyt ei Staalina ainakaan oo unohettu.
- Niin... eikö se Tpilisi ole, hän toisti.

Tarkistin myöhemmin: Stalin syntyi Gorissa ja opiskeli Tbilisin pappisseminaarissa.

– Tpilisi, saattaa olla... Sillon kun ne kuvas Oulussa *Galleriaa*, nehän ei oikein voinu mihinkään lähteä syömään, kun oli hirveällä työllä kampeet laitettu kuntoon. Siellä on se venäläinen ravintola, Zakuska. Mustonen ehdotti että tilatkaa pikkubussi ja ajatte porukalla Zakuskaan syömään. Heh, näyttelijät.

Tumppasin ja viheltelin tuntematonta kulkua niin kuin vihellellessä käy. Kun lopetin, kuului vain seinäkellon tikutus. Kalle muisti että tämä on haastattelu ja yritti auttaa.

- Niin no emmie ole saanu valtion vuosiapurahoja.
- Mmm. Eeli sai nyt kolmivuotisen.
- Joo.
- Kyllä se sullekki lankeaa vielä.

Tuon kuuleminen mahtaa tuntua pahalta. Kalle aukaisi sanomalehden joka rutisi kuten muutamasti hajotettu lehti rutisee, lehti joka luetaan tarkkaan koska sitä ei tilata.

– No en tiä. Emmie kuulu seurhaankaan, ko mie en ole saanu pistenäyttelyitä.

– Niin, ne on ollu vuosinäyttelyitä?

– Niin, ja lääninnäyttelyitä. Tai valtakunnan... mikä se tämä Pääatalo on sitten, hän kysyi ja osoitti lehteä.

– Se oli se, tota... et o kuullu? Se vastikään taas lensi omalla lentokoneellaan.

- Niin, luvatta lensi?
- Omatekosella...
- Joo, olen mie kuullu.

– Sai siitä 650 markan sakot... se oli tietenki lennely jo paljon siellä Sanijoella, mutta sitten kävi vasiten lentämässä lentokentän ylitte, että pääsi – joutu – tutkaan.

– Jahah!

Kalle naurahdi kuin hauskalle, suuri sivu lapisi kääntyessään. Hän kilisti lusikkaa kupissa. Lautanen oli jäämässä lehden alle ja vedin sen pois. Kalle käänsi edelleen ja löi taitteeseen kämmenellä: liehunta asettui. Hyrähdin verkkaan ”kurr–juu–denn ku–ninn–gass.”

– Millä sää päivittäisen leipäs otat?

Kalle taitteli lehden pois. Tiellä lähestyi mopedi.

– No... mie... mie olen... teheny semmosta... sarjakuvien tekstaushommaa. Nyt niinkö seki taas loppuu vähäks aikaa. Olen mie sitte vähän myyny... töitä.

– Oliko tuo ”Akti” myyntinäyttelyssä, kysyin ja osoitin taulua joka muutaman muun ohella oli tuotu liiteristä.

– Ei se varsinainen myyntinäyttely ollu, mutta... oli sieltä jotaki myyty, ainaki *muilta*. Tai joiltaki... en, en mie tiiä...

Mopedi meni pihaan jossa koira äsken haukkui. Käänsin tyhjän kupin asetille nurin ja sitten takaisin pystyyn. Nostin pannun jousialuselta ja kaadoin.

– Sanopa nyt, paljonko sää piät hintaa tuommoselle... vaikkapa tuolle taululle, mikä tuossa, ”Uusi ihminen”.

– No kylläh, tuommosta kolomea, nelijää tuhatta...

Palsaa nauratti itseäkin.

– Se ei oo kyllä paljon, ihmettelin.

– No eei, mutta en mie juuri ole mittään myynykhään!

– Mmm.

– ”Kittilän yöelämän” miolen myyny, se on... isompi.

– Joo, joo.

– Tuon kokonen se on.

– Vai ni.

En ollutkaan varma, olinko nähnyt ”Kittilän yöelämän”. On helppo sanoa Joo.

– Semmonen lääkäripariskunta Helsingissä, ne on ostanu jottain.

– Vai niin, kiinnostuin ja hämmensin sakat erehdyksessä pyörteeseen

kun juuri olin saanut ne asettumaan.

- Mesenaatti. Niien tykönä mie asun kans.
- Ku käyt?
- Nii.
- Jotain mesenaatteja kuitenkin on, joitakin ymmärtäjiä?
- Joo.
- Mikään ei muutu miksiäkään, aina pitää ollu joku mesenaatti, sanoin

tarpeettoman juhlallisesti.

- Mmm.
- Sehän on turvallista lääkäreitten kans?

Mitä tuolla tarkoitin.

- Niin onkihh! Toinen on kynekolooki ja toinen hammaslääkäri.
- Oisko seuraus siitä ammatista tää, äh, taulujen ymmärtäminen?
- Ähhehheh, Kalle nikotti. – On vissiin vähäsen. Olihan ne Reitarin

tuttuja. Sitä kautta tutustunu.

– Reidar, Reiiitari joo, höpötin päättääkseni uuden hiljaisuuden. Vierastin hiljaisuutta ikään kuin kasetti kuluisi sen tallentamisesta. No, hiljaisuutta joutuu kelaamaan ja nauha voi pyöriä loppuun ehtimättä nappamaan asiaa. Kun vuorosana alkaa, pitää hörstellä tuleeko skuuppi. Kalle naurahтели epäilmeisiin väleihin ja mykistyi kesken lupaavan keskustelun ja aiheet pääsivät jäähtymään.

Olin yrittänyt ilman. Nyt kaivoin laukusta pullon ja yritin panna sen pöydälle mahdollisimman muina miehinä.

- Kolome kuukautta ollu ihan niin...?
- No melekeen.
- Tehny töitä?

– En mie uskalla... ryy...

Raksautin kierteet. Ryy?

- Ainakaan sairauksia ei vissiin mittään hä, varmistin.
- Ei mulla isommin ole... ja... tuo viina, ko sitä käyttää...

Kalle vaikeni kun pulputin kahteen kuppiin.

- Joo, sanoin vaisusti kun tajusin mitä minä olin tekemässä, ja kiristin

korkin perille asti viestiäkseni että nämä yhdet tässä vain, jos niin pidät parhaana.

– Keväällä join kuukauen. Viimeksi kaks viikkoa. Mulla menee niin pitkäks, hän puhui kuin itselleen.

– Onko sulla minkälainen... työtahti tällä hetkellä ollu sitte?

– Ei ole ollu...

Kaadoin jäykän niskaan haaleaa kahvia, pyöräytin lusikalla ja maistoin. Kalle ei koskenut omaansa, vältteli katsomastakin siihen.

– Teet sie kauan, hiot sie kauan töitäs, ett sie maalaat siihen päällekkäin, päälle ja korjaat ja... vuositolkulla?

– Joo.

– Vähän tuli semmonen kuva jossakin vaiheessa.

– Ei... ei tietenkään *kaikkia*, mutta joitaki...

– Jotkut tulee kerralla?

– Niin.

– Teet kaikkea. Sulla on kans tämä näin... oiskohan tämä yhteistä lap-pilaisille sitten?

– Onko, Kalle kysyi.

– Sulla liittyy tuo... ei, mutta tuosta Ailusta vaan tuli mieleen, kun sää myöskin *kirjotat*.

– Jaa...

– Siis ainakin... tekstit kirjotat, ja... sitten maalaat... sävellyspuoli sulla vissiin on jääny?

– Ei, e-hemmie, Kalle naurahti mutta ei muuten tyrmännyt näkemystäni. – Ja veistoksia on pikkusen.

– Onko sulla tulossa näyttelyä nyt mittään, eritoten?

– Ei... tällä hetkellä.

– Oliko siellä nyt sitten nuita isoja töitä ollenkaan?

– Ei, ko ne sensuroi sen ”Kittilän yöelämän”.

– Eliikä, oikeastaan minäkin alan ymmärtää sitä amerikkalaista kriittikkoa. Minusta nuo ei kyllä, mitä minä katoin, ei siinä ollu oikeen *mitään* semmosta joka... ois *jysähtäny*. Senhän piti olla vähän, vähän semmonen...

muistaksää ARS-näyttelyn silloin? Mää kävin sen kattomassa kans silloin, ja se oli minulle ainakin melekonen kokemus kyllä.

– Jaa. Niin, en mie nähäny ARS 69:ääkään, Kalle sanoi hiljaa.

– Niin. Sielloli jos mitä!

Hän tarttui kuppiinsa, kohotti sitä kallelleen, käytti ylähuulta votkassa ja jätti muuten vielä sikseen.

– Ne nimet mitä siinä näyttelytoimikunnas oli, hän puhui. – Valakonen ja Hieno. Nämä nim-het vhiit-haa-hah ...viittaa semmoseen *esteettisyyteen*...

– Nimenomaan esteettisyys tuli mieleen noista joo!

– Se oli Olli Valakonen se..., hän muisti ja vaikenen taas.

– Markkuhan on, Markku Valkonenhan on *Hesarin* kriitikko, ja sehän suhtautuu ihan... tai *subt koht* ennakkoluulottomasti. Kyllähän se tietysti yks komponentti taidetta aina estetiikkakin on. Kyllä sääki varmasti sen puolen otat huomioon.

– Joo.

– Tavalla tai toisella...

– Joo.

– Se taas on tietysti sitte... niin. Mikä on kaunista? Sanopa sinä se.

Kalle pyöritti kuppia ja tuijotti liemen pyörteeseen ja räpytti silmiään kun hapuiluni käsitteen ympärillä meni kesken ja vuoro siirtyi hänelle.

– Sitä on niin monenlaista, hän viimein murahti.

– Mikä on rumaa sitten?

Hiljaisuus.

– Siinon vähän sama asia.

Tästä saisi noston jos Kalle suostuisi pukahtamaan. Hän taatusti muisti *Ratto*-lehdessä olleen haastattelunsa, miten asiat oli siihen pantu, enkä ihmetellyt että hän nyt varoi.

– Kyllä se on helvetin rumaa, jos joku, tuota... kuvaapi semmosen... asian, että... kun synnytyksen, autoin.

– Niin.

– Onhan se nyt hirveän rumaa jos...

– En tiää.

– Taiteessa.

Tuoli narahti kun Kalle hörppäsi.

– Kolehmaisen Markulla... maalaus, hän sanoi niin hiljaa että jouduin kuuntelemaan kohdan nauhalta yhä uudelleen.

– Sitä minä en tunne ollenkaan.

– Se on sieltä... Savosta, mistä se on... Lappeenrannasta vai mistä... vai Mikkelistä.

Hän ei jatkanut Kolehmaisen Markusta.

– Vai onko se tavasta kiinni sitten, esittämistavasta, kysyin. – Elikkä ilmaisutavasta, siis tämmösen jonku... synnytyksenhän voi mahdottoman esteettisesti ja utuisestikin kuvata.

– Niin, no siinäkin on varmaan makuasioita. Minun mielestä semmoinen brutaali kuvaustapa on kaunis.

Sieltä se tuli! Kirjoitin juttuun: ”Minun mielestäni brutaali on kaunista.” Kalle sanoi hitaasti maistellen: *prutaaaali*.

– Joku, joku Saanatunturi, minä innostuin, – yleinen, siis mahdollisimman yleinen käsityshän on tietysti että se on kaunis. Minusta se ei kyllä ole millään lailla eritoten esteettisesti silmää hivelevä.

– Niin.

– Semmonen lohkare siinä, kääpä.

– Kesänkitunturi on Suomen kaunein, Kalle ilmoitti varmana. – Se on tässä Aakenuksen takana.

EI TUTTIA TYYTYVÄISELLE (28.9.09)

Nälkä sen päättää, milloin ruoka on valmis.

Näytän vilkkua vaikken ole kääntymässä.

Raivo vahvistaa keuhkoja.

Mene vain itseesi, kyllä sinne mahtuu!

Alan runon kun annat lintukirjan.

Täydellisyyteen on hankala samastua

mutta lohdutan

että on raskasta olla paras

ja osaan esittää vaatimatonta

silloin kun se edistää asiaani.